

T. C.

**OKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ**

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK
BAŞARILARININ BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE
İNCELENMESİ: MANİSA İLİ ÖRNEĞİ**

Mustafa İMİR

**YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRKÇE İŞLETME ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ**

Danışman

Yrd.Doç.Dr. Osman Ferda BEYTEKİN

İSTANBUL, Haziran 2015

T. C.
OKAN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ

**ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK
BAŞARILARININ BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE
İNCELENMESİ: MANİSA İLİ ÖRNEĞİ**

MUSTAFA İMİR

YÜKSEK LİSANS TEZİ
TÜRKÇE İŞLETME ANABİLİM DALI
EĞİTİM YÖNETİMİ

Tezin Enstitüye Teslim Edildiği Tarih :
Tezin Savunulduğu Tarih : 18/06/2015
Tez Danışmanı : Yrd. Doç. Dr. Osman Ferda BEYTEKİN
Diğer Jüri Üyeleri : Yrd. Doç. Dr. Kemal ALTIPARMAK
Yrd. Doç. Dr. Turhan ŞENGÖNÜL

İSTANBUL, Haziran 2015

TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI

Okan Üniversitesi
Sosyal Bilimler Enstitüsü Müdürlüğü'ne

18/06/2015

Mustafa İMİR'in "Ortaokul Öğrencilerinin Bazı Değişkenlere Göre Akademik Başarılarının İncelenmesi" başlıklı tezi, jürimiz tarafından İşletme Anabilim Dalı Türkçe İşletme Programında YÜKSEK LİSANS tezi olarak kabul edilmiştir. *

Adı Soyadı

İmza

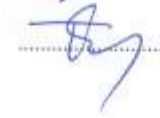
Üye (Tez Danışmanı): Yrd. Doç. Dr. Osman Ferda BEYTEKİN

Üye : Yrd. Doç. Dr. Kemal ALTIPARMAK

Üye : Yrd. Doç. Dr. Turhan ŞENGÖNÜL

ÖNSÖZ

Öğrencilerde davranış değişikliğini sağlamak eğitim ve öğretim etkinliklerinin amacı olduğuna göre, davranış değişikliklerinin öğrencide hangi ölçüde gerçekleştiğinin göstergesi olan akademik başarı düzeylerini etkileyen faktörlerin tespiti önemli görülmektedir.

Bu araştırma, ortaokullardaki öğrencilerin bazı değişkenlere göre akademik başarılarını inceleyerek, konu ile ilgili yapılacak çalışmalara bilimsel katkı sağlamayı amaçlamıştır.

Beş bölümden oluşan çalışmanın birinci bölümünde; araştırmanın yapılmasını sağlayan problem durumu, araştırmanın amacı, önemi, alt problemleri, sayıtlıları, sınırlılıkları, konu ile ilgili tanımlar, evren ve örneklem, yer almaktadır. İkinci bölümde, konu ile ilgili kavramsal çerçeve ile yurt içinde ve yurtdışında daha önce yapılmış araştırmalar yer almaktadır. Üçüncü bölümde ise; araştırmanın modeli, verilerin toplanması ve verilerin analizinde kullanılacak istatistiksel yöntemlerle ilgili açıklamalar yapılmıştır. Dördüncü bölümde, araştırmadaki alt problemlere ilişkin bulguların istatistiksel çözümlenmesine yer verilmiştir. Beşinci bölümde de istatistiksel çözümlenmelerin sonucunda elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Araştırma bulguları literatür ışığında yorumlanmaya çalışılmıştır. Elde edilen bulgular çerçevesinde ortaya çıkan genel sonuçlar sıralanmış, uygulamaya ve araştırmacılara yönelik önerilerde bulunulmuştur.

Bu araştırmada elde edilen sonuçların ortaokullarda çalışmakta olan yöneticilere, öğretmenlere, diğer alanlardaki yöneticilere, alana ve uygulayıcılara fayda sağlayacağı umulmaktadır.

TEŞEKKÜR

Çalıőmalarım boyunca desteğini esirgemeden beni yönlendiren değerli hocam Yrd.Doç.Dr. Osman Ferda BEYTEKİN'e ve yüksek lisans eğitimim boyunca bu seviyeye gelmemi sağlayan tüm hocalarıma, sevgili aileme sonsuz teşekkür ederim.

18/06/2015

Mustafa İMİR

YEMİN METNİ

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “ Ortaokul Öğrencilerinin Akademik Başarılarının Bazı Değişkenlere Göre İncelenmesi. Manisa İli Örneği” adlı çalışmanın tarafımdan bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığı ve yararlandığım kaynakların kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu belirtir ve bunu onurumla doğrularım.

18/06/2015

Mustafa İMİR

İÇİNDEKİLER

	<u>SAYFA NO</u>
TEZ JÜRİSİ KARARI VE ENSTİTÜ ONAYI.....	İ
ÖNSÖZ.....	ii
TEŞEKKÜR.....	iii
YEMİN METNİ.....	iv
İÇİNDEKİLER.....	v
SUMMARY.....	xi
SEMBOLLER.....	xiii
KISALTMALAR.....	xiv
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	xv
TABLolar LİSTESİ.....	xvi
BÖLÜM I	
1. GİRİŞ VE AMAÇ	1
1.1 Problem Durumu	1
1.2 Araştırmanın Amacı	6
1.3 Araştırmanın Önemi.....	6
1.4 Alt Problemler	7
1.5 Sayıltılar	8
1.6 Sınırlılıklar	8
1.7 Tanımlar.....	8
1.8 Evren ve Örneklem	9

BÖLÜM II

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE LİTERATÜR	11
2.1 Genel Olarak Eğitim Kavramı.....	11
2.1.1 Türkiye’de Eğitimin Temel Yapısı	15
2.1.1.1 Örgün Eğitim.....	15
2.1.1.2 Yaygın Eğitim	17
2.1.2 İlköğretim	18
2.1.3 12 Yıllık Zorunlu Eğitime Geçiş (4+4+4 Eğitim Sistemi)	19
2.1.4 Taşınabilir Eğitim Uygulaması	20
2.1.4.1 Taşınabilir Eğitim Uygulamasının Gerekçesi.....	22
2.1.4.2 Taşınabilir İlköğretim Uygulamasının Sağladığı Faydalar.....	24
2.1.4.3 Taşınabilir İlköğretim Uygulaması	26
2.1.4.4 Taşınabilir Eğitim Uygulamasında Karşılaşılan Sorunlar.....	27
2.1.4.5 Taşınabilir Eğitim Uygulamasının Yasal Dayanakları ve Planlama.....	28
2.1.4.6 Taşınabilir Eğitim Komisyonu ve Görevleri	28
2.1.4.7 Taşıma Merkezi İlköğretim Kurumunun Özellikleri	30
2.1.4.8 Öğrencisi Taşınacak Okul ve Yerleşim Biriminin Özellikleri	30
2.1.4.9 Taşınabilir Eğitimde Değerlendirme.....	31
2.1.4.10 Taşınabilir Eğitimde Uygulama.....	31
2.1.4.11 Taşıma merkezi ilköğretim kurumu müdürünün görevleri	32
2.1.5 Türkiye’de Taşınabilir Eğitim Uygulaması	33
2.1.6 Manisa’da Taşınabilir Eğitim Uygulaması.....	38
2.1.7 Akademik Başarı.....	43
2.2 Konu İle İlgili Araştırmalar	46

BÖLÜM III

3. YÖNTEM.....	49
3.1. Araştırmanın Modeli	49
3.2. Verilerin Toplanması.....	49
3.3. Verilerin Analizi	49

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUMLAR	51
4.1 Cinsiyet Değişkenine Göre Ortak Derslerin Aritmetik Not Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	51
4.2 Taşınma Durumu Değişkenine Göre Ortak Derslerin Aritmetik Not Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	52
4.3 Aldıkları Belge Değişkenine Göre Ortak Derslerin Aritmetik Not Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	53
4.4 Sınıf Düzeyleri Değişkenine Göre Ortak Derslerinin Aritmetik Not Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	55
4.5 Aldıkları Belge ve Sınıf Düzeyleri Değişkenine Göre Sosyal Bilgiler Puanına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	56
4.6 Taşınma Durumu ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Puanına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	56
4.7 Cinsiyet Değişkenine Göre TEOG ve T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Puanlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	57
4.8 Taşınma Durumu Değişkenine Göre TEOG ve T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Puanlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	58
4.9 Aldıkları Belge Değişkenine Göre TEOG ve T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Puanlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar	59

BÖLÜM SON

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER	61
TARTIŞMA	61
SONUÇ	64
ÖNERİLER.....	64

KAYNAKÇA	66
EKLER.....	71
EK A ÖRNEKLEM KAPSAMINDAKİ OKULLAR.....	71
EK B ÇALIŞMA TAKVİMİ.....	71
EK C ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU.....	72
ÖZGEÇMİŞ.....	73

ÖZET

ORTAOKUL ÖĞRENCİLERİNİN AKADEMİK BAŞARILARININ BAZI DEĞİŞKENLERE GÖRE İNCELENMESİ: MANİSA İLİ ÖRNEĞİ

Bu araştırmada, ortaokullardaki öğrencilerin akademik başarılarını bazı değişkenlere göre incelemek amaçlanmıştır. Bu çalışma ile öğrencilerin akademik başarılarının, aldıkları derslere, cinsiyetlerine, taşınma durumlarına, aldıkları belgelere, sınıf düzeylerine ve TEOG puanlarına göre nasıl değiştiği incelenmiş olup, ilgili alana bir katkı sunacağı düşünülmüştür. Bu amaç doğrultusunda öğrencilerin akademik başarılarının bu değişkenlere göre farklılaşıp farklılaşmaması sunulmuş ve öğrenci başarılarının neden bu şekilde değişkenlik gösterdiğinin araştırılmasının önemi vurgulanmış, ilerleyen dönemlerde yapılacak eğitim planlamalarına kaynak teşkil edebileceği düşünülmüştür.

Araştırma bulgularına göre; cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin aritmetik not ortalamaları, ortak dersler olan Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik, Yabancı Dil puanları farklılaşmaktadır. Kız öğrencilerin aritmetik not ortalamaları, ortak dersler olan Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik, Yabancı Dil puanları erkek öğrencilerin puanlarından daha yüksektir.

Taşınma durumu değişkenine göre öğrencilerin aritmetik not ortalamaları, ortak dersler olan Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilgisi, Matematik, Yabancı Dil puanları farklılaşmaktadır. Yerleşik öğrencilerin aritmetik not ortalamaları, ortak dersler olan Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik, Yabancı Dil puanları taşınmalı öğrencilerin puanlarından daha yüksektir.

Alınan belge değişkenine göre öğrencilerin aritmetik not ortalamaları, ortak dersler olan Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik puanları arasındaki fark anlamlıdır. Ortalama yetersiz ve 45'ten küçük notu var grubunda yer alan öğrencilerin puanları hariç, diğer grupların bütün puanları arasında fark vardır.

Ayrıca alınan belge değişkenine göre öğrencilerin Yabancı Dil puanları arasında anlamlı fark vardır. Sıra ortalamalarına bakıldığında takdir alan grubun puanının oldukça yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin sınıf değişkenine göre Yabancı Dil, Matematik ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi puanları arasında anlamlı fark vardır. Sıra ortalamalarına bakıldığında 5. Sınıfların Yabancı Dil ve Matematik puanları en yüksek iken, 7.sınıfların Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi puanları en yüksektir.

Alınan belge değişkenine göre öğrencilerin Sosyal Bilgiler puanları arasındaki fark anlamlıdır. Ortalama yetersiz ve 45'ten küçük notu var grubunda yer alan öğrencilerin puanları hariç, diğer grupların bütün puanları arasında fark vardır. Ancak sınıf değişkenine göre öğrencilerin Sosyal Bilgiler puanları arasındaki fark anlamsızdır.

Öğrencilerin Sosyal Bilgiler puanları taşınma durumu ve cinsiyet değişkenine göre farklılaşmaktadır. Yerleşik ve kız öğrencilerin Sosyal Bilgiler puanları taşınmalı ve erkek öğrencilerin puanlarından daha yüksektir.

Öğrencilerin TEOG ve T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük puanları cinsiyet değişkenine göre farklılaşmaktadır. Kız öğrencilerin puanları erkek öğrencilerin puanlarından daha yüksektir.

Öğrencilerin TEOG ve T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük puanları taşınma durumu değişkenine göre farklılaşmaktadır. Yerleşik öğrencilerin puanları taşınmalı öğrencilerin puanlarından daha yüksektir.

Bu araştırmada elde edilen sonuçların ortaokullarda çalışmakta olan yöneticilere, öğretmenlere, diğer alanlardaki yöneticilere, alana ve uygulayıcılara fayda sağlayacağı umulmaktadır.

Anahtar Kelimeler : Taşınmalı Eğitim, Akademik Başarı, Eğitim Planlaması

18/06/2015

SUMMARY

INVESTIGATION OF SECONDARY SCHOOL STUDENTS' ACHIEVEMENTS ACCORDING TO SOME VARIABLES: MANİSA PROVINCE EXAMPLE

In this study, it is aimed to analyse the success of the students who are in secondary school according to some variables. Within this study, it is considered that how academic successes of the students change according to lesson studied, genders, transportation status, documents obtained, grades and TEOG points will benefit to the relevant field. On the way of this aim, it is provided how transportation effects academic success of the students change, and it is considered that this will be a sample for the education plannings in the future.

According to research findings; the arithmetical averages of the students , the marks of the common lessons Turkish, Religious instruction, Science, Maths and Foreign Language have differentiated according to their gender. The arithmetical averages and the marks of Turkish, Religious Instruction, Science, Maths, Foreign language of female students are higher than male students.

According to transportation variable; the arithmetical averages of the students, the marks of Turkish, Religious Instruction, Science, Maths and Foreign Language which are common lessons have differentiated. The arithmetical averages of settled students, the marks of Turkish, Religious Instruction, Science, Maths and Foreign Language which are common lessons are higher than the marks of the students who have been carried to school.

According to the obtained document variable; the difference between the arithmetical averages of the students, the marks of the Turkish, Religious Instruction, Science, Maths, Foreign Language which are common lessons is meaningful. There is a difference between the marks of all groups except from the group of students whose averages are low and marks are lower than 45. Also, according to the obtained document variable ,there is a meaningful difference between the marks of foreign language.

According to at grade average; it has seemed that the marks of the students who have testimonial document are fairly high.

According to class variable of the students; there is a meaningful difference between the marks of Foreign language, Maths and Religious Instruction. When we look at the grade average ; while the marks of the Foreign Language and Maths are the highest in 5th grade, the marks of the Religious Instruction are the highest in 7th grade.

According to the obtained document variable; the difference between the marks of Social Sciences are meaningful. There is a difference between the marks of all groups except from the group of students whose averages are inadequate and marks are lower than 45. But according to class variable ,the difference between the marks of the Social Sciences of the students is meaningless.

The Social Science marks of the students are differentiated according to their transportation and sex variable. The social science marks of the settled and female students are higher than the male students and the students who have been carried.

The History and TEOG marks of the students are differentiated according to sexes. The marks of female students are higher than the marks of male students.

The history and TEOG marks of the students are differentiated according to transportation variable. The marks of the settled students are higher than the marks of students who have been carried to school.

It's expected that the result of this study will benefit to the managers and teachers who work in schools and the managers who work in other fields, implementers.

Keywords : Transportational Education, Academic Success, Education Planning

18/06/2015

SEMBOLLER

Df : Serbestlik Derecesi

F : Anlamlılık Düzeyi

N : Katılımcı Sayısı

P : Anlamlılık Düzeyi

Sd : Serbestlik Derecesi

Ss : Standart Sapma

\bar{X} : Aritmetik Ortalama

KISALTMALAR

ABD	: Amerika Birleşik Devletleri
DPT	: Devlet Planlama Teşkilatı
MEB	: Milli Eğitim Bakanlığı
PİO	: Pansiyonlu İlköğretim Okulu
TBMM	: Türkiye Büyük Millet Meclisi
TC	: Türkiye Cumhuriyeti
TEOG	: Temel Eğitimden Oratöğretime Geçiş
YİBO	: Yatılı İlköğretim Bölge Okulu

ŞEKİLLER LİSTESİ

	<u>SAYFA NO</u>
Şekil 2.1 Taşımali Eğitim Uygulaması Kapsamında İllerdeki Değişimler (1989 – 2014).....	35
Şekil 2.2 Taşımali Eğitim Uygulaması Kapsamında Merkez Okul Sayısında Değişimler (1989 - 2014).....	36
Şekil 2.3 Taşımali Eğitim Uygulaması Kapsamında Taşınan Okul Sayısında Değişimler (1989-2014).....	37
Şekil 2.4 Taşımali Eğitim Uygulaması Kapsamında Taşınan Öğrenci Sayısında Değişimler (1989-2014).....	38

TABLolar LİSTESİ

	<u>SAYFA NO</u>
Tablo 1.1 Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Ait Betimsel İstatistikler.....	9
Tablo 2.1 Taşımali Eğitim Uygulamasının Yıllara Göre Değişimi.....	33
Tablo 2.2 Manisa İli Genelinde İlköğretim Okulları 2013-2014 Eğitim – Öğretim Yılında Taşımali Eğitim Kapsamında Taşınan Okullara Ait Sayısal Veriler.....	39
Tablo 2.3 Manisa İli Genelinde Ortaöğretim Okulları 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında Taşımali Eğitim Kapsamında Taşınan Okullara Ait Sayısal Veriler.....	40
Tablo 2.4 Manisa İli Genelinde Özel Öğretim Okulları 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında Taşımali Eğitim Kapsamında Taşınan Okullara Ait Sayısal Veriler	41
Tablo 2.5 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılı Manisa İli ve İlçeleri Taşımali Eğitim Genel Durumu.....	42
Tablo 4.1 Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Aritmetik Not Ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik, Yabancı Dil Puanlarına Uygulanan Bağımsız Örneklem T Testi.....	51
Tablo 4.2 Öğrencilerin Taşınma Durumlarına Göre Aritmetik Not Ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik, Yabancı Dil Puanlarına Uygulanan Bağımsız Örneklem T Testi	52
Tabl 4.3.1 Öğrencilerin Aldıkları Belgelere Göre Aritmetik Not Ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik Puanlarına Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi.....	53
Tablo 4.3.2 Öğrencilerin Aldıkları Belgelere Göre Yabancı Dil Puanlarına İlişkin Kruskal Wallis Testi	54
Tablo 4.4 Öğrencilerin Sınıf Düzeyine Göre Aritmetik Not Ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik ve Yabancı Dil Puanlarına İlişkin Kruskal Wallis Testi	55

Tablo 4.5 Öğrencilerin Aldıkları Belgelere ve Sınıf Düzeylerine Göre Sosyal Bilgiler Puanlarına Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi	56
Tablo 4.6 Öğrencilerin Taşınma Durumlarına ve Cinsiyetlerine Göre Sosyal Bilgiler Puanlarına Uygulanan Bağımsız Örneklem T Testi	57
Tablo 4.7.1 8. Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre TEOG Puanlarına Uygulanan Bağımsız Örneklem T Testi.....	57
Tablo 4.7.2 8. Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Puanlarına Uygulanan Bağımsız Örneklem T Testi	58
Tablo 4.8.1 8. Sınıf Öğrencilerinin Taşınma Durumlarına Göre TEOG Puanlarına Uygulanan Bağımsız Örneklem T Testi	58
Tablo 4.8.2 8. Sınıf Öğrencilerinin Taşınma Durumlarına Göre T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Puanlarına Uygulanan Bağımsız Örneklem T Testi	59
Tablo 4.9.1 8. Sınıf Öğrencilerinin Aldıkları Belgelere Göre TEOG Puanlarına Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi.....	59
Tablo 4.9.2 8. Sınıf Öğrencilerinin Aldıkları Belgelere Göre T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Puanlarına Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi	60

BÖLÜM I

1. GİRİŞ VE AMAÇ

Bu bölümde araştırmanın problemi, amacı, önemi, sayıtlıları ve araştırmada kullanılan kavramlar açıklanmıştır.

1.1 Problem Durumu

Eğitim genel anlamıyla, insanları belirli amaçlara göre yetiştirme sürecinin; geniş anlamıyla ise toplumda var olan kültürü bireye aktarma sürecinin bir parçasıdır (Fidan ve Erden, 1998).

Savaştan yeni çıkmış ve bir İmparatorluktan doğan Türkiye Cumhuriyeti için eğitim politikaları ile ilgili çalışmalar kuruluş yıllarına dayanmaktadır. Atatürk'ün başlattığı inkılaplar ilk olarak eğitim üzerine yoğunlaşmış ve Tevhid-i Tedrisat Kanunu ile başlayan eğitim ile ilgili çalışmalar; harf inkılabı ve okuma yazma seferberliği ile devam etmiştir. O dönemde ve devam eden süreçlerde eğitim şuraları toplanmış, beş yıllık kalkınma planlarında ve hükümet programlarında her zaman kabul görmüştür. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşları için öğrenim hakkı 2. Anayasa olan 1924 Anayasasınının 87. Maddesinde kendine yer bulmuş ve; "ilköğretimin 7-14 yaş çocukları için parasız ve zorunlu" olduğu maddesi yer almıştır. Bu madde, 1961 ve 1982 Anayasalarında da yer almıştır. 1982 Anayasasında bu maddeye , " eğitim ve öğrenim hakkı ve ödeviİlköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve devlet okullarında parasızdır." ibaresi eklenerek güvence altına alınmıştır. Böylelikle "Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek; her Türk çocuğunu ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamak" amacıyla ilköğretim zorunlu kılınmıştır (MEB, 1973).

Türkiye'de 1997 yılına kadar uygulanan beş yıllık zorunlu eğitimle, öğrencilerin istenen düzeyde yapıcı, yaratıcı ve eleştirci kişiler olarak yetiştirilmeleri; ilgi ve

yeteneklerinin geliştirilerek hayata ve bir üst öğrenime hazırlanmaları, hedeflenen düzeyde gerçekleşmemiştir (Recepoğlu, 2006).

Bu sebepten dolayı, 4306 Sayılı Kanun'un 1997 - 1998 eğitim-öğretim yılından itibaren uygulanmaya konularak beş yıllık ilkokul ve üç yıllık ortaokul eğitimi birleştirilmiş ve sekiz yıllık kesintisiz bir ilköğretim süreci yasallaşarak hayata geçirilmiştir (MEB, 1997).

Dünya genelindeki uygulamalara bakıldığında, ortalama eğitim süresi 11 - 12 yıl veya daha üzerindedir. Türkiye'de ise toplam nüfusun ortalama eğitim süresi 6 - 6,1 yıl civarındadır. Başka bir ifadeyle, gelişmiş dünya ülkeleri ile Türkiye'nin eğitim süresi arasında tam yarı yarıya bir fark söz konusudur. Gelişmiş ve gelişmekte olan ülkelere baktığımızda, hemen hepsi ortalama eğitim sürelerini artırmak suretiyle nüfuslarının büyük bir bölümünü lise mezunu ya da üniversite mezunu yapmak üzere hedefler koymuşlar ve bunu gerçekleştirmek için tedbirler almaktadırlar. Ülkemizde nüfusun sadece yüzde 28'inin lise mezunu olduğu dikkate alınırsa, bu değişikliğe ihtiyacın ne kadar büyük olduğu anlaşılmaktadır. Ülkemizde son yıllarda alınan önlemlerle ve idari uygulamalarla çağ nüfuslarının okullaşma oranlarında çok önemli mesafeler kat edildiği görülmektedir. Bu kapsamda okullaşma oranlarında ilköğretim düzeyinde yüzde 98'lerin aşıldığı, ortaöğretim düzeyinde yüzde 70'lere yaklaşıldığı, yükseköğretim düzeyinde ise yüzde 33'leri yakaladığımız görülmektedir. Zorunlu eğitimi 8 yıldan 12 yıla çıkararak düzenleme ile toplam nüfusun ortalama eğitim yılı artırılacak ve bu anlamda okullaşma oranındaki bölgesel farklılıklar da azaltılacaktır. Düzenlemenin en önemli amaçlarından biri de eğitim sistemimizi demokratikleştirme ve esnekleştirme arzusudur. Düzenlemeyle getirilen bir başka yenilik ise eğitimin kademelere bölünmesidir. Birinci kademe 4 yıl süreli ilkokul, ikinci kademe 4 yıl süreli ortaokul ve üçüncü kademe 4 yıl süreli lise olarak yapılandırılmıştır. Yapılan değişiklik ile ilköğretim çağı 6 - 13 yaş olarak değiştirilmiş ve Eylül ayı sonu itibarıyla 5 yaşını doldurmuş, 6 yaşına girmiş çocuklarımızın ilköğretime başlamalarına fırsat verilmiştir. Bu konuda dünya genelindeki uygulamalarla paralellik sağlanmış, erken yaşta eğitime başlayan bireyin bir yıl erken hayata adım atması sağlanmıştır. Günümüz dünyasında istenilen her türlü teknolojik ve fizikî şartların uygunluğu göz önüne alındığında bireyin okula bir yıl erken başlaması çok önemlidir. Sekiz yıllık kesintisiz eğitimde 1. sınıf öğrencisi ile 8. sınıf öğrencisi aynı bahçede oyun oynuyor, aynı tuvaleti kullanıyor ve aynı kantinden alışveriş yapmak için sıraya giriyordu. Yetişkin öğrencilerin bedensel üstünlükleri karşısında alt sınıf öğrencileri ezilebiliyor, ortak mekânlardan yeterince

yararlanamıyordu. Yeni sistem, yaş aralığını düşürerek ilkokulların ayrı binalarda, diğer okullara (ortaokul ve lise) devam eden öğrencilerin ise farklı binalarda eğitim yapmasına imkân tanımıştır (MEB, 2012).

Bu sebeplerden dolayı İlköğretim Kanununda değişikliğe gidilmiş, 6287 sayılı Kanun ile temel eğitim tanımı ve mecburi eğitim dönemi aşağıdaki son halini almıştır.

– “Mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter.”

– “İlköğretim; 1 inci maddede belirtilen amacı gerçekleştirmek için kurulmuş dört yıl süreli ve zorunlu ilkokul ile dört yıl süreli ve zorunlu ortaokuldan oluşan bir Milli Eğitim ve Öğretim Kurumudur.”

– “İlköğretim kurumlarının ilkokul ve ortaokul olarak bağımsız okullar hâlinde kurulması esastır. Ancak imkân ve şartlara göre ortaokullar, ilkokullarla veya liselerle birlikte de kurulabilir.”

– “İlköğretim kurumları; dört yıl süreli ve zorunlu ilkokullar ile dört yıl süreli, zorunlu ve farklı programlar arasında tercihe imkân veren ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarından oluşur. Ortaokullar ile imam-hatip ortaokullarında lise eğitimini destekleyecek şekilde öğrencilerin yetenek, gelişim ve tercihlerine göre seçimlik dersler oluşturulur. Ortaokul ve liselerde, Kur’an-ı Kerim ve Hazreti Peygamberimizin hayatı, isteğe bağlı seçmeli ders olarak okutulur. Bu okullarda okutulacak diğer seçmeli dersler ile imam-hatip ortaokulları ve diğer ortaokullar için oluşturulacak program seçenekleri Bakanlıkça belirlenir.”

– “Ortaöğretim, ilköğretime dayalı, dört yıllık zorunlu, örgün veya yaygın öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar. Bu okulları bitirenlere ortaöğretim diploması verilir” (Resmi Gazete, Nisan 2012).

Türk halkının tarih boyunca göçebe bir toplum kültürü yaşamış olması, Anadolu’ya yerleşinceye dek hatta Anadolu’ya yerleştikten sonra bile bu kültürle yaşaması, hayvancılığı bir yaşam biçimi olarak kabul etmeleri, yerleşik hayata geçinceye kadar göçebe hayatı sürmeleri ve Ülkemiz coğrafi yapısından dolayı küçük ve dağınık yerleşim birimleri kurulmasına neden olmuştur. Bu bölgelerdeki insanların eğitim ihtiyaçlarının karşılanması için, nüfusu az olmasına rağmen küçük yerleşim yerlerine okul yapılmış, öğrenci sayısının azlığından dolayı her sınıfa müstakil bir öğretmen verilemediğinden dolayı “Birleştirilmiş Sınıf” uygulamasına gidilmiştir. İlkokul programında “Birden fazla sınıfın birleştirilerek bir grup teşkil etmek suretiyle, bir

öğretmen tarafından yetiştirilmesine birleştirilmiş sınıf öğretimi denir” (MEB, 1995) ifadesiyle tanımlanmıştır.

Ancak bir öğretmenin altı saatlik bir ders günü zamanında, bir ders saatinde bir sınıfla ilgilenebilmesinden dolayı, diğer sınıfların kendi kendilerine eğitime devam etmeleri, birleştirilmiş sınıfa ait bir eğitim programının yapılmamış olması ve her geçen gün göçler dolayısıyla, okul mevcudunun azalması gibi nedenlerle bu bölgedeki insanların eğitimleri için başka alternatifler düşünülmesine sebep olmuştur.

Eğitim süreci, bilimsel açıdan sosyal bilimlerden, uygulama açısından da devlet politikalarından ve toplumun kültüründen etkilenmektedir. Bu da eğitim hizmetinin sunumunda ve dağılımında bireyler arasında farklılıklara neden olmaktadır (Akkan, 2000).

Eğitimin hedefi ise, bütün bireylerin bilgi ve beceriler açısından bir hizaya getirilmesi değil; bireye öğrenme gücü oranında yeterli derecede öğrenebilmesi için gerekli imkânların sağlanması ve bu imkânlardan yararlanmada eşit eğitim şansı tanınmasıdır (Ünal, 1984).

Bireylere eşit eğitim şansının sağlanması denilince, kaynaklara ulaşabilme ya da onlardan yararlanma imkânının verilmesi akla gelmektedir. Devletin eğitim açısından sunduğu imkânlardan her birey eşit olarak yararlandığında, fırsat eşitliği belli bir oranda sağlanmış olmaktadır. Bu sunulan imkânlardan yararlanılamaması, eğitimde fırsat eşitsizliğine yol açmaktadır. Eğitim eşitliğinin sağlanabilmesi için, bireye bunun gereği olan maddi imkânların sunulması gerekmektedir. Başka bir ifadeyle bu imkânlar bireyler tarafından devletten istenebilmelidir. Aksi halde hukuksal olan eşitlik fiili eşitliğe dönüşmez (Tunç, 1969).

Bu bilinçle devlet ilk olarak Yatılı İlköğretim Bölge Okulları ve Pansiyonlu İlköğretim Bölge Okulları kurmuş ve son olarak ta ”Nufusu az ve dağınık yerleşim birimlerinde bulunan ve birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan mecburi öğrenim çağındaki öğrencilerin merkezi yerlerdeki ilköğretim kurumlarına gününbirlik taşınarak, eğitim öğretim verilmesini sağlamak” amacıyla; MEB İlköğretim Genel Müdürlüğü tarafından 1989-1990 öğretim yılının ikinci döneminde başlamak üzere Kırıkkale ilinde bulunan 3 yerleşim birimi ve okuldan, Kocaeli ilinde bulunan 2 yerleşim birimi ve okuldan pilot bölge seçilerek "Taşınmalı İlköğretim Uygulaması" başlatılmıştır. Bu öğretim yılında, 2 ilin küçük yerleşim yerlerinde bulunan 12 okuldan, 305 öğrenci 5 taşıma merkezi okula taşınmıştır. MEB, istediği sonuçlara ulaşmasıyla,1990-1991

öğretim yılında başlamak üzere "Taşımali İlköğretim Uygulaması" nı başlatmıştır (MEB, 1994).

1990-1991 öğretim yılında ilk olarak 9 ilin 35 ilçesinde bulunan yerleşim birimlerindeki 258 okuldan 3289 öğrenci 78 taşıma merkezi okuluna, 1991-1992 öğretim yılında ise olarak 29 ilin 160 ilçesinde bulunan yerleşim birimlerindeki 1094 okuldan 18.256 öğrenci 408 taşıma merkezi okuluna taşınarak, Yurt geneline yayılmıştır. 2012-2013 öğretim yılı itibariyle Bakanlık Yurt genelinde 81 ilde 7.037 okula 18.401 okulsuz yerleşim birimi ve 27.635 okuldan 810.809 öğrenci taşımaktadır.(sgb.meb.gov.tr/www/milli-egitim-istatistikleri)

Taşımali eğitim uygulamasıyla, sekiz yıllık ilköğretimin tüm çağ nüfusuna yaygınlaştırılması, küçük ve dağınık yerleşim birimlerindeki az sayıdaki öğrencinin ilköğretime kavuşturulması ve birleştirilmiş sınıflarda okuyan öğrencilerin bağımsız sınıflarda daha nitelikli eğitim görmesi amaçlanmaktadır (Kavak, 1997).

Taşımali ilköğretim uygulamasının başlatılması ile birlikte uygulamadan kaynaklanan öğrenciler üzerinde olumlu ve olumsuz etkiler meydana gelmiş, pek çok sorun ortaya çıkmış ve bunun üzerine araştırmalar yapılarak sorunlar ortaya çıkarılmaya çalışılmıştır. 2012-2013 öğretim yılında ilköğretimde (ilkokul/ortaokul) öğrenci sayısı toplam 11.160.896 olarak açıklanmış ve 810.809 öğrencinin taşındığı resmi kayıtlara geçmiştir (sgb.meb.gov.tr/www/milli-egitim-istatistikleri). Bu rakam 2013-2014 öğretim yılında ilköğretimde (ilkokul/ortaokul) öğrenci sayısı toplam 11.053.315 olarak tespit edilmiş ve 825.090 öğrencinin taşındığı belirtilmiştir (sgb.meb.gov.tr/www/milli-egitim-istatistikleri). Bu da demek oluyor ki 2012-2013 öğretim yılında, toplam ilkokul ve ortaokul öğrenci sayısının %7,25'i, 2013-2014 öğretim yılında %7,5'i taşımali ilköğretim uygulaması kapsamında eğitim almıştır. Öyleyse rakamlar bize bu kadar çok öğrencinin etkilendiği bir sistem içerisinde öğrencilerin öğrenim hayatlarına etkilerini inceleme gereksinimini zorunlu kılmıştır.

1.2 Araştırmanın Amacı

Bu araştırmada, ortaokullardaki öğrencilerin bazı değişkenlere göre akademik başarılarının incelenmesi amaçlanmıştır. Öğrencilerin cinsiyetlerine, sınıf düzeylerine, taşınma durumlarına ve aldıkları belgelere göre aritmetik not ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik, Sosyal Bilgiler, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Yabancı Dil, TEOG (sadece 8. Sınıflar için) puanlarının farklılaşıp farklılaşmadığı incelenmektedir.

1.3 Araştırmanın Önemi

Oldukça geniş bir coğrafyaya sahip olan ülkemizde, eğitim-öğretim faaliyetlerinin kanunlarla desteklenmesine rağmen sekiz yıllık kesintisiz ilköğretim süreci istenilen şekilde gerçekleştirilememektedir. Türkiye açısından, ilköğretimde hedeflenen başarı düzeyine ulaşılamamasında, nüfusu az ve küçük yerleşim birimlerinin çok ve dağınık olmasının etkisi büyüktür. Bu durum, bu tip küçük yerleşim birimlerine okul binası, öğretmen, araç-gereç gibi eğitim hizmetlerinin verilmesini güçleştirmekte, yapılan hizmetler ise oldukça pahalıya mal olmaktadır. Maliyeti azaltma çabaları ise eğitimde kalitenin düşmesine yol açmaktadır. Bazı durumlarda ise, küçük yerleşim yerlerinde yeterli nüfus ve buna bağlı olarak yeterli öğrencinin olmaması sonucu bu yerleşim yerlerindeki okulların kapatılması gerekmektedir. Okulu kapatılan bu yerleşim yerlerinde okul çağında çocuk bulunması halinde ise "eğitimde fırsat ve imkân eşitliği" zedelenmektedir (Recepoglu, 2006).

Türkiye coğrafyasının geniş bir alana yayılması, Türk Milletinin göçebe bir kültürden gelmesi, küçük ve nüfusu az olan yerleşim birimlerinin oluşmasına neden olmuştur. Zaman içinde nüfusta yaşanan artış, iç göçler ve daha başka bölgesel nedenler bunlara eklendiğinde eğitim açısından zorluklar artmış, eğitimde fırsat eşitliğinde orantısızlıklar baş göstermeye başlamıştır. Ancak Türkiye’de Anayasal bir hak olan ve Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları Yönetmeliği’ni 6 maddesinin “f” fıkrasında “İlköğretim kurumlarında herkese imkân ve fırsat eşitliği sağlanır. Ekonomik durumu iyi olmayan öğrencilere, öğrenimlerini sürdürebilmeleri amacıyla parasız yatılılık ve bursluluk imkânları sağlanır. Özel eğitim gerektiren ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel önlemler alınır” (Resmi Gazete, Ağustos 2003) ibaresi ile yer bulan fırsat eşitliği ilkesi doğrultusunda, Ülke genelinde homojen bir yapının yakalanması, eğitim kalitesinin yükseltilmesi için uygulamalar ortaya koymuş ve 1989-

1990 eğitim – öğretim yılının ikinci döneminde önce pilot bölge, daha sonraki yıllarda yurt geneline yayılacak olan “Taşımali İlköğretim Uygulaması”nı başlatmıştır.

Taşımali İlköğretim Uygulaması 2012-2013 eğitim- öğretim yılı verilerine göre yurt genelinde taşınan ilkokul ve ortaokul kapsamında 810.809 öğrenciyi etkilemekte ve bu öğrencilerin yine aynı dönem için 17.721 öğrencisi Manisa ilinde bulunmaktadır.

Literatür taramaları incelendiğinde Taşımali İlköğretim Uygulamasının üzerinde çalışmalara yeterli düzeyde eğilinilmediği ve yapılan çalışmaların genellikle Taşımali İlköğretim Uygulamasında yaşanan uygulamadan kaynaklı sorunlara yönelmesi, öğrencilerin akademik başarıları üzerinde Taşımali İlköğretim Uygulamasının etkilerinin incelenmesini bir zorunluluk haline getirmektedir. Bu araştırmada taşıma merkezinde yerleşik öğrenciler ile taşımali ilköğretim uygulaması kapsamında taşınan öğrencilerin akademik başarı düzeylerinin çeşitli değişkenler açısından karşılaştırılarak arada anlamlı bir fark olup olmadığının ortaya çıkarılması amaçlanmıştır. Temel eğitim olarak kabul edilen günümüz ilkokul ve ortaokullardaki öğrencilerin akademik başarılarının takip eden eğitim dönemlerini de etkilediği, temel eğitimde alınan kazanımların üst öğrenimleri etkilediği göz önünde bulundurulduğunda, her geçen sene yaygınlaşan ve etkilenen öğrenci sayısının da arttığı kabul edildiğinde “Taşımali İlköğretim Uygulaması”nın ilköğretim çağındaki öğrencilerin akademik başarıları düzeyleri üzerinde etkisinin incelenmesi önemli görülmektedir. Bu araştırma bu konularda ileride yapılacak araştırmalara da bir kaynak ve örnek teşkil edecektir.

1.4 Alt Problemler

1. Ortaokul öğrencilerinin aritmetik not ortalamaları, 5., 6., 7. ve 8. Sınıf ortak dersleri olan Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik ve Yabancı Dil puanları cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?

2. Ortaokul öğrencilerinin aritmetik not ortalamaları, 5., 6., 7. ve 8. Sınıf ortak dersleri olan Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik ve Yabancı Dil puanları taşınma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

3. Ortaokul Öğrencilerinin aritmetik not ortalamaları, 5., 6., 7. ve 8. Sınıf ortak dersleri olan Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik ve Yabancı Dil puanları aldıkları belgelere göre farklılaşmakta mıdır?

4. Ortaokul Öğrencilerinin aritmetik not ortalamaları, 5., 6., 7. ve 8. Sınıf ortak dersleri olan Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik ve Yabancı Dil puanları sınıf düzeylerine göre farklılaşmakta mıdır?

5. 5., 6. ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler puanları sınıf düzeylerine ve aldıkları belgelere göre farklılaşmakta mıdır?

6. 5., 6. ve 7. Sınıf Öğrencilerinin Sosyal Bilgiler puanları cinsiyetlerine ve taşınma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

7. 8. Sınıf Öğrencilerinin TEOG ve T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük puanları cinsiyetlerine göre farklılaşmakta mıdır?

8. 8. Sınıf Öğrencilerinin TEOG ve T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük puanları taşınma durumlarına göre farklılaşmakta mıdır?

9. 8. Sınıf Öğrencilerinin TEOG ve T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük puanları aldıkları belgelere göre farklılaşmakta mıdır?

1.5 Sayıtlar

Öğrencilerin aritmetik not ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik, Sosyal Bilgiler, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Yabancı Dil, TEOG (sadece 8. Sınıflar için) puanları başarılarına ilişkin durumu yansıtmaktadır.

1.6 Sınırlılıklar

- i. Araştırma Manisa ili resmi ortaokullardaki öğrencileri kapsamaktadır.
- ii. Araştırma, 2013-2014 eğitim-öğretim yılı ile sınırlıdır.
- iii. Araştırmada elde edilen sonuçlar elde edilen verilerle sınırlıdır.

1.7 Tanımlar

Öğrenci: Öğrenim görmek amacıyla ders alan kimsedir.

Başarı: Başarma işi, bir işte elde edilen yararlı sonuç, muvaffakiyettir.

Taşınmalı Eğitim: İlköğretim öğrencilerini köy vb. yerleşim yerlerinden okulun bulunduğu daha büyük merkezlere araçlarla götürüp getirerek yapılan eğitimidir.

Matematik: Aritmetik, cebir, geometri gibi sayı ve ölçü temeline dayanarak niceliklerin özelliklerini inceleyen bilime ilişkin ders.

Türkçe: Genel Türk diline ilişkin ders.

Fen Bilimleri: Fizik, kimya ve biyoloji bilimlerini kapsayan ders.

Sosyal Bilgiler: Toplum olaylarını, insanın sosyal ve kültürel faaliyetlerini inceleyen bilime ilişkin dersi

Yabancı Dil: Ana dilin dışında olan dillerden birinin öğretildiği ders.

1.8 Evren ve Örneklem

Araştırmanın çalışma evrenini Milli Eğitim Bakanlığı Manisa İl Milli Eğitim Müdürlüğü' ne bağlı resmi ortaokullardaki öğrenciler oluşturmaktadır.

Araştırmanın örneklemini ise uygun örneklem yöntemiyle seçilen, Kula Kenan Evren Ortaokulundan 343, Turgutlu Akçapınar İsmail Türk Ortaokulundan 67, Alaşehir Gümüşçay Şehit Mehmet Yalçın Ortaokulundan 114 ve Salihli Ticaret ve Sanayi Odası Ortaokulundan 181 olmak üzere toplam 705 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada kullanılan uygun örnekleme yöntemi, araştırmacıya para, zaman ve iş gücü açısından kolaylık sağlar (Büyüköztürk ve diğerleri, 2011).

Örneklemlere ait verilerin analizi sırasında, 5., 6., 7., ve 8. Sınıf öğrencilerinin ortak dersleri olan Türkçe, Matematik, Fen Bilimleri, Yabancı Dil ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi dersleri ortak değerlendirilmiş, 5., 6. ve 7. Sınıf derslerinde bulunan Sosyal Bilgiler dersi kendi grubu içerisinde, 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi ayrı olarak değerlendirilmiştir.

Tablo 1.1 Öğrencilerin Demografik Özelliklerine Ait Betimsel İstatistikler

Değişken	Gurup	n	%
Cinsiyet	Kız	355	50,4
	Erkek	350	49,6
	Toplam	705	100,0
Taşınma durumu	Taşınmalı	245	34,8
	Yerleşik	460	65,2
	Toplam	705	100,0
Sınıf	5.sınıf	173	24,5
	6.sınıf	146	20,7
	7.sınıf	185	26,2
	8.sınıf	201	28,5
	Toplam	705	100,0

Alınan Belgeler	Takdir	177	25,1
	Teşekkür	232	32,9
	Türkçe ortalaması		
	55den küçük	150	21,3
	45ten küçük notu	56	7,9
	var		
	Ortalama yetersiz	90	12,8
Toplam	705	100,0	

Tablo 1.1’de öğrencilerin cinsiyet, sınıf, alınan belge, taşınma durumlarına değişkenlerine göre frekans ve yüzde değerleri verilmiştir.

BÖLÜM II

Bu bölümde araştırmanın amacı ile ilgili kuramsal çerçeve ve taranan literatür özet olarak sunulmuştur.

2. KAVRAMSAL ÇERÇEVE VE LİTERATÜR

2.1 Genel Olarak Eğitim Kavramı

Eğitim üzerine yazılan kaynaklara bakıldığında birbirinden bağımsız tanımlar yapıldığı görülmektedir. Eğitimi “bireyin bedensel, ruhsal, zihinsel, toplumsal, ahlaki yönleri ile oluşturmak ve geliştirmek için onun varlığındaki değer kaynaklarını ortaya çıkarmaya yönelik yöntem ve tekniklerin eyleme dönüştürülmesi” (Bilhan 1995). Diğer bir tanım ise “insanları yetiştiren ve onları toplumdaki görevlerine hazırlayan süreler bütünü” olarak ele almaktadır (Adem 1981).

Eğitim, bireyin içinde yaşadığı topluma ve çevreye uyum sağlaması ve yaşamını sürdürebilmesinde çok önemli bir role sahiptir. Eğitim, psikososyal bir varlık olan insanın yaşamı boyunca ihtiyaç duyduğu bir olgudur (Bilhan 1995). Eğitim; seçilmiş ve kontrollü bir çevrenin etkisi altında, kişisel gelişmeyi sağlayan sosyal bir süreçtir. Bir başka anlayışa göre eğitim, ferdin bedensel, duygusal, zihinsel ve sosyal yeteneklerinin kendisi ve bağlı bulunduğu toplum için en uygun bir şekilde geliştirmesidir (Öztürk, 2001).

Eğitim, “insanın kişiliğini besleme süreci” ve “insan sermayesine yapılan yatırım” olarak kabul edilebilir. En genel anlamda “istendik davranış oluşturma ya da istendik davranış değiştirme süreci” olarak tanımlanan eğitim, toplumun süzgeçten geçirilmiş değerlerinin, ahlak standartlarının, bilgi ve beceri birikimlerinin yeni nesillere aktarılması ile ilgilidir. Bu anlamda eğitim “bireyi, istendik nitelikte kültürlüme süreci” olarak tanımlanabilir (Senemoğlu, 2004). Eğitim, bireyin kişiliğinin gelişmesine

yardım eden ve bireyi esas alan, onu yetişkin yaşamına hazırlayan, gerekli bilgi, beceri ve davranışlar elde etmesine yarayan bir süreçtir (Tezcan 1985). Bireyin davranışında, kendi yaşantısı yoluyla ve kasıtlı olarak istenilen yönde (eğitimin amaçlarına uygun) değişme meydana getirme sürecidir (Ertürk 1972).

Yapılan bu tanımlar incelendiğinde, eğitimin içeriğini üç başlık altında toplamak mümkündür. Birincisi, bireyin davranışlarının istenilen yönde kasıtlı olarak değiştirilmesi gerekmektedir. İkincisi, eğitim planlı ve programlı bir süreçtir. Üçüncüsü, eğitim sürecinde bireyin kendi yaşantıları esastır (Büyükkaragöz, 1994).

Eğitimle, bireyin sürekli olarak gelişmesi, yetersiz durumdan daha yeterli duruma gelmesi sağlanmaktadır. Bireyde oluşan değişiklikler, birbirini izleyen ve birbiri üzerine biriken öğretme ve öğrenmeler sonucunda gerçekleşmektedir. Bu nedenlerle eğitim, zaman ve mekân yönünden kapsamlı, sürekli ve çok boyutludur (Yalçın, 2006).

İnsanoğlunun gelişiminde bilinçli olarak yapılan eğitim faaliyetlerinin yanında, süregelen hayatı içinde de meydana gelen öğrenimin azımsanamayacak bir katkısı vardır. Bu nedenle eğitim, formal ve informal olarak iki alanda toplanır. Ailede, sinemada, sokakta, okulda ders aralarında, her an yerde plansız, kasıtsız, kontrolsüz, gelişigüzel şekilde gerçekleşen eğitimin bu türüne informal eğitim denir (Fidan ve Erden, 1998).

Ancak, insanın yaşam süresi, bireyin tüm istedik davranışları tesadüfen, gelişigüzel bir başka anlatımla informal eğitim yoluyla kazanmasını sağlayacak kadar yeterli değildir. Bu durumda, bazı istedik davranışların planlı olarak bireye kazandırılması gerekmektedir. Bu şekilde planlı olarak yapılan eğitim şekli, formal eğitim olarak adlandırılmaktadır. Formal eğitim, plan ya da kasıtlılık özelliği ile informal eğitimden ayrılmaktadır. O halde formal eğitim, istedik öğrenmeleri kasıtlı olarak meydana getirme süreci olarak tanımlanabilir (Senemoğlu, 2004).

İnsanın yaşamı boyunca süren öğrenme süreci, belli bir toplumsal gelişmeden sonra kurumsallaşmış ve bireylerin öğrenme etkinliklerini gerçekleştirdikleri yerler olarak okullar oluşturulmuştur (Akça, 2002). Okullar, bireylerin ihtiyacı olan temel bilgileri öğretmek, vatandaşlık bilinci vermek, meslek edindirmek, toplumun değer yargılarını tanıtmak gibi amaçları üstlenmişlerdir (Kefeli, 2005).

Okuldaki eğitim etkinlikleri önceden belirlenmiş eğitim amaçlarını gerçekleştirecek şekilde düzenlenmektedir. Okulda öğretmen, öğretimi gerçekleştirmek için mevcut eşya ve durumlardan yararlanarak öğrenmeyi kolaylaştıracak nitelikte bir çevre yaratır. Öğrenciler de yaratılan bu çevrede, öğretmenin rehberliğinde denemelerde bulunarak

bilgi, beceri, tavır ve idealler kazanırlar. İşte bunların öğrencilere kazandırılmasıyla ilgili faaliyetler öğretim; bu faaliyetlerin sonucu düşünüş, değerlendiriliş ve davranışlarda meydana gelen değişimler ise eğitim şeklinde ifade edilir. Bu bakımdan öğretim, eğitimin kapsamında yer almakta ve eğitimin bir aracı olmaktadır (Yalçın, 2006).

“Eğitim” olgusunda olduğu gibi “öğretim” olgusu için de, , değişik tanımlar yapılmıştır. Öğrenmenin gerçekleşmesi ve bireyde istenilen davranışların gelişmesi için uygulanan süreçlerin tümüdür (Varış, 1978).

Öğretmenin uyancı ve öğrenme durumları(çevre, ortam) yaratarak, öğrencilerin amaçlar yönünde davranış geliştirmesine yardım etmesidir. Başka bir deyişle, öğrencilerin öğrenmelerini en iyi biçimde gerçekleştirmek için öğretmenin öğrencilere yaptığı düzenli etkilerdir (Alıçığöz,1979). İkinci Dünya Savaşından sonra eğitimin bireyin verimliliğini, dolayısıyla da gelirini artırdığı; bireylerin eğitim düzeylerinin artmasının toplam üretimi artırdığı ve bu nedenle de eğitimin yaygınlaştırılmasının hem bireysel, hem toplumsal açıdan kazançlı olduğu görüşü yaygınlık kazanmıştır. Bu dönemde hem gelişmiş hem de gelişmekte olan ülkeler eğitim yatırımlarının sonuçları konusunda daha tatmin edici sonuçlar almışlardır. Gelişmekte olan ülkelerde daha nitelikli insan gücüne gereksinim duyulması eğitimin ekonomik kalkınmaya katkıda bulunan bir yatırım harcaması olarak görülmesi ulusal bütçeden eğitime daha fazla pay ayrılması, bunun yanında eğitimin bir hak olarak algılanması, diplomanın iyi bir mesleğe ve yaşama götüren en iyi yol olarak görülmesi, eğitimin planlanmasında etkili olmuştur (Coombs, 1973).

Toplumlar açısından bu denli önemli olan eğitim sürecinin amaçları arasında; bireyi içinde bulunduğu toplumun etkin bir üyesi haline getirme ve kültürünü kazandırma (toplumsal); mevcut siyasi düzeni koruyacak bireyler yetiştirme (siyasal); toplumu kalkındıracak bireyler yetiştirme (ekonomik) ile bedensel, zihinsel, duygusal vb. yönlerden gelişmiş bireyler yetiştirme (bireyi geliştirme), bulunmaktadır (Yalçın, 2006).

20. Yüzyıl “Eğitilebilme” yi tüm insanların hakkı olarak Kabul Eden bir yüzyıl oldu. Bunun dünya yüzünde ne ölçüde gerçekleştiği tartışılabilirse de, gelişmiş, az gelişmiş veya gelişmekte olan diye tanımlanan tüm ülkelerde bireylerin eğitimden yararlanabilmelerini sağlamak, devletlerin temel görevlerinde biri olarak kabul edildi. Bu nedenle de her ülkede çocukların ve gençlerin hakları olan eğitimden özellikle okullar aracılığı ile yararlanabilmeleri için pek çok çaba sarfedildi. Hatta bununla da

yetinilmedi okul çağının dışında kalan gençler ve yetişkinler için de eğitim olanakları yaratılmaya çalışıldı. Ancak eğitimi çağ nüfusunun tamamına ve topluma yayma çabaları zaman zaman eğitimin kalite yönünden ihmal edilmesine de neden oldu (Ensari, 2003).

Bir toplumun gelişmişliği ya da geri kalmışlığı ile o toplumun eğitim sistemi arasında yakın bir ilişki olduğu görüşü yeni olmamakla birlikte Birleşmiş Milletler, Dünya Bankası gibi uluslar arası kuruluşların yayınlarında, bilimsel araştırmalarda ve devlet adamlarının konuşmalarında sık sık dile getirilmektedir (Kaya, 1993).

Ülkeler, ancak sağlıklı bir eğitim sistemi aracılığıyla kalkınmanın gerektirdiği sayı ve nitelikte insan gücünü yetiştirirler. Böylece eğitilmiş insanlar tarafından ülke kaynakları daha etkili ve daha planlı bir şekilde değerlendirilir. Eğitim sisteminin kişi ve toplum hayatını değiştirmede başarılı olabilmesi, eğitimin kendinden beklenen işlevleri sağlıklı bir şekilde gerçekleştirmesine bağlıdır. Eğitimin işlevleri, her ülkede genel olarak üç gruba ayrılmaktadır (Kaya, 1993).

a. Eğitimin Sosyal İşlevi: Kişileri hem yaşadığı toplumun, hem de bu toplumu bağlı olduğu çağdaş dünyamızın uyumlu bir üyesi durumuna getirmektir.

b. Eğitimin Siyasal İşlevi: Toplumun temel yasalarında belirlenmiş olan siyasal sisteme bağlı, kanunlara saygılı insan, iyi vatandaş yetiştirmektir.

c. Eğitimin Ekonomik İşlevi: Rasyonel ekonomik davranışlarda bulunan, yaratıcı, iyi üreticiler ve iyi tüketiciler yetiştirmektir.

Eğitim uzun vadeli bir yatırımdır. Ve de en pahalı yatırımdır. Ürünü bir kuşak sonra verir. Bu bakımdan eğitim ve öğretim amaçlı, planlı, programlı, yöntemli ve kontrollü yapılmalıdır. Böyle yapılmazsa zaman, enerji ve ekonomik kayıp büyük olur. Yerine konması da kolay kolay mümkün olmaz. Bireylere, her derecede ki okulların amaçları ve milli eğitimin amaçları tam olarak kazandırılmadığı zaman; toplumda eğitim eksikliği, kültür eksikliği, kültür boşluğu, “kültürel geri kalma” meydana gelir (Kemertaş, 2001).

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde Türk milli eğitiminin genel amacı, Türk milletinin bütün fertlerini, Atatürk inkılap ve ilkelerine ve Anayasa'da ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milleti'nin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasa'nın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyeti'ne karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve

bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek şeklinde belirtilmektedir. Bunun yanı sıra Türk Milleti'nin bütün fertlerini, beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek Türk Milli Eğitimi'nin genel amaçları arasında yer almaktadır (MEB, 1973).

2.1.1 Türkiye'de Eğitimin Temel Yapısı

Türkiye'de milli eğitim, kanunlar, yönetmelikler, kalkınma planları ve şura kararları ile uygulanmaktadır. 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nda bulunan 18. maddede Türk milli eğitim sistemi, örgün eğitim ve yaygın eğitim olmak üzere iki ana bölümden kurulur (MEB, 1973).

2.1.1.1 Örgün Eğitim

Örgün eğitim; Örgün eğitim, okul öncesi eğitimi, ilköğretim, ortaöğretim ve yükseköğretim kurumlarını kapsar. Okul öncesi eğitimi, mecburi ilköğrenim çağına gelmemiş çocukların eğitimini kapsar. Bu eğitim isteğe bağlıdır. Okul öncesi eğitiminin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1. Çocukların beden, zihin ve duygu gelişmesini ve iyi alışkanlıklar kazanmasını sağlamak;
2. Onları ilköğretime hazırlamak;
3. Şartları elverişsiz çevrelerden ve ailelerden gelen çocuklar için ortak bir yetişme ortamı yaratmak;
4. Çocukların Türkçeyi doğru ve güzel konuşmalarını sağlamaktır (MEB, 1973).

Örgün eğitimin ikinci ayağı olan temel eğitim, 2842 sayılı kanunun 7. Maddesi ile ilköğretim adını almış olup, mecburi ilköğretim çağı 6-13 yaş grubundaki çocukları kapsar. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter. İlköğretimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1. Her Türk çocuğuna iyi bir vatandaş olmak için gerekli temel bilgi, beceri, davranış ve alışkanlıkları kazandırmak; onu milli ahlak anlayışına uygun olarak yetiştirmek;

2. Her Türk çocuğunu ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetiştirerek hayata ve üst öğrenime hazırlamaktır.

3. (Ek: 16/8/1997 - 4306/4 md.) İlköğretimin son ders yılının ikinci yarısında öğrencilere, ortaöğretimde devam edilebilecek okul ve programların hangi mesleklerin yolunu açabileceği ve bu mesleklerin kendilerine sağlayacağı yaşam standardı konusunda tanıtıcı bilgiler vermek üzere rehberlik servislerince gerekli çalışmalar yapılır (MEB,1973).

Üçüncü ayak orta öğretim yine 6287 sayılı kanunun 7. Maddesiyle son halini almış olup, ilköğretime dayalı, dört yıllık zorunlu, örgün veya yaygın öğrenim veren genel, mesleki ve teknik öğretim kurumlarının tümünü kapsar. Bu okulları bitirenlere ortaöğretim diploması verilir. İlköğretimini tamamlayan ve ortaöğretime girmeye hak kazanmış olan her öğrenci, ortaöğretime devam etmek ve ortaöğretim imkânlarından ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde yararlanmak hakkına sahiptir. Ortaöğretimin amaç ve görevleri, Milli Eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1. Bütün öğrencilere ortaöğretim seviyesinde asgari ortak bir genel kültür vermek suretiyle onlara kişi ve toplum sorunlarını tanımak, çözüm yolları aramak ve yurdun iktisadi sosyal ve kültürel kalkınmasına katkıda bulunmak bilincini ve gücünü kazandırmak,

2. Öğrencileri, çeşitli program ve okullarla ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yükseköğretime veya hem mesleğe hem de yükseköğretime veya hayata ve iş alanlarına hazırlamaktır.

Bu görevler yerine getirilirken öğrencilerin istekleri ve kabiliyetleri ile toplum ihtiyaçları arasında denge sağlanır (MEB,1973).

Örgün eğitimin son ayağını yükseköğretim oluşturmaktadır. Yükseköğretim, orta öğretime dayalı en az iki yıllık yükseköğrenim veren eğitim kurumlarının tümünü kapsar. Yüksek öğretimin amaç ve görevleri, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak,

1. Öğrencileri ilgi, istidat ve kabiliyetleri ölçüsünde ve doğrultusunda yurdumuzun bilim politikasına ve toplumun yüksek seviyede ve çeşitli kademelerdeki insan gücü ihtiyaçlarına göre yetiştirmek;

2. Çeşitli kademelerde bilimsel öğretim yapmak;

3. Yurdumuzu ilgilendirenler başta olmak üzere, bütün bilimsel, teknik ve kültürel sorunları çözmek için bilimleri genişletip derinleştirecek inceleme ve araştırmalarda bulunmak;

4. Yurdumuzun türlü yönde ilerleme ve gelişmesini ilgilendiren bütün sorunları, Hükümet ve kurumlarla da elbirliği etmek suretiyle öğretim ve araştırma konusu yaparak sonuçlarını toplumun yararlanmasına sunmak ve Hükümetçe istenecek inceleme ve araştırmaları sonuçlandırarak düşüncelerini bildirmek;

5. Araştırma ve incelemelerinin sonuçlarını gösteren, bilim ve tekniğin ilerlemesini sağlayan her türlü yayınları yapmak;

6. Türk toplumunun genel seviyesini yükseltici ve kamuoyunu aydınlatıcı bilim verilerini sözle, yazı ile halka yaymak ve yaygın eğitim hizmetlerinde bulunmaktır (MEB, 1973).

2013/2014 Eğitim, öğretim yılı Milli Eğitim Bakanlığı istatistik verilerine göre, örgün eğitim kurumlarında, 61 bin 936 okulda 9 milyon 27 bin 34 erkek ve 8 milyon 505 bin 645 kız öğrenci olmak üzere toplamda 17 milyon 532 bin 988 öğrencinin eğitim aldığı görülmektedir. Bu öğrencilerin öğretim kademelerine göre dağılımları; 555 bin 194 erkek ve 504 bin 301 kızlardan oluşan toplam 1 milyon 59 bin 495 öğrencinin 5 bin 430 anaokulunda, 2 milyon 850 bin 72 erkek ve 2 milyon 724 bin 844 kızlardan oluşan toplam 5 milyon 574 bin 916 öğrencinin 28 bin 532 ilkokulda, 2 milyon 871 bin 708 erkek ve 2 milyon 904 bin 839 kızlardan oluşan toplam 5 milyon 776 bin 547 öğrencinin 17 bin 19 orta ve açık ortaokullarda, son olarak ta 2 milyon 859 bin 482 erkek ve 2 milyon 560 bin 696 kız olmak üzere toplam 5 milyon 420 bin 178 öğrencinin lise ve açık liselerde öğrenim gördükleri saptanmıştır (Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2013/'14).

2.1.1.2 Yaygın Eğitim

Türk eğitim sistemine bakıldığında, yaygın eğitimin, örgün eğitimden farklı olarak belirli bir çağ nüfusunun olmadığı görülmektedir. Yaygın eğitim, genel ve mesleki - teknik olmak üzere iki ana bölümden meydana gelir. Bu bölümlerin birbirini destekleyici olmaları esas alınır. Türk Eğitim sisteminde yaygın eğitim veren başlıca kuruluşlar, Halk Eğitim Merkezleri ve Mesleki Teknik Eğitim Merkezleridir.

Yaygın eğitimin özel amacı, milli eğitimin genel amaçlarına ve temel ilkelerine uygun olarak, örgün eğitim sistemine hiç girmemiş yahut herhangi bir kademesinde bulunan veya bu kademedan çıkmış vatandaşlara, örgün eğitimin yanında veya dışında,

1. Okuma - yazma öğretmek, eksik eğitimlerini tamamlamaları için sürekli eğitim imkânları hazırlamak,

2. Çağımızın bilimsel, teknolojik, iktisadi, sosyal ve kültürel gelişmelerine uymalarını sağlayıcı eğitim imkânları hazırlamak,
3. Milli kültür değerlerimizi koruyucu, geliştirici, tanıtıcı, benimsetici nitelikte eğitim yapmak,
4. Toplu yaşama, dayanışma, yardımlaşma, birlikte çalışma ve örgütlenme anlayış ve alışkanlıkları kazandırmak,
5. İktisadi gücün artırılması için gerekli beslenme ve sağlıklı yaşama şekil ve usullerini benimsetmek,
6. Boş zamanları iyi bir şekilde değerlendirme ve kullanma alışkanlıkları kazandırmak,
7. Kısa süreli ve kademeli eğitim uygulayarak ekonomimizin gelişmesi doğrultusunda ve istihdam politikasına uygun meslekleri edinmelerini sağlayıcı imkânlar hazırlamak,
8. Çeşitli mesleklerde çalışmakta olanların hizmet içinde ve mesleklerinde gelişmeleri için gerekli bilgi ve becerileri kazandırmaktır (MEB, 1973).

Yaygın eğitim, örgün eğitim ile birbirini tamamlayacak, gereğinde aynı vasıfları kazandırabilecek ve birbirinin her türlü imkânlarından yararlanacak biçimde bir bütünlük içinde düzenlenir.

Yaygın eğitim, genel ve mesleki - teknik olmak üzere iki temel bölümden meydana gelir. Bu bölümler birbirini destekleyici biçimde hazırlanır (MEB, 1973).

2013-2014 Eğitim öğretim yılı içerisinde 8 milyon 491 bin 953 öğrenci 13 bin 920 yaygın eğitim kurumunda eğitim almıştır (Millî Eğitim İstatistikleri, Örgün Eğitim 2013/14).

2.1.2 İlköğretim

Bireyin doğduğu andan başlayarak, ölünceye kadar devam eden eğitim sürecinin ilk ve belki de en önemli ayağı temel eğitim ve ilköğretimdir. Temel eğitim ve İlköğretim; 6-13 yaş grubundaki öğrencilere temel akademik becerileri kazandırarak, bir sonraki eğitim kurumlarına hazırlayan ilk sekiz yıllık eğitimi (4 + 4 yıl) kapsayan sürece denir. İlköğretimde öğrencilere; bilişsel, duyuşsal, psiko motor becerilerin yanısıra, okuma-yazma, okuduğunu anlama, Türkçeyi doğru kullanma, temel Matematik işlemleri, toplumsal yaşam becerileri ve tabiat olayları ile ilgili bilgi ve beceriler kazandırılır. Bu bilgi ve beceriler bir üst basamak olan ortaöğretimin alt yapısını hazırlar.

İlköğretim toplumun sahip olduğu manevi ve kültürel değerlerin nesilden nesile aktarılmasında, çağa ve çağın gereklerine uygun olan gelişmelerin yeni nesillere kazandırılmasında da önemli rol oynamaktadır.

İlköğretim, insanların yurttaşlık haklarını kullanabilmesi, görev ve sorumluluklarını bilmesi ile ülke kalkınmasına yönelik davranışlar geliştirmesinde önemli görevler üstlenmenin yanında, insan kişiliğinin oluşması ve zihnin biçimlendirilmesi ile toplumun taban kültürünün beslenmesinde de büyük rol oynamaktadır (Büyükkarağöz, 1994).

Cumhuriyet döneminde de en çok ilköğretime önem verilmiştir. İlköğretim, Cumhuriyet devrimlerinin ve laikliğin benimsenmesini sağlayacak ve geniş kırsal kitlelerin davranışlarını değiştirecek bir araç olarak görülmüştür. Bu sebeplere dayandırılarak Cumhuriyetin kuruluş yıllarında ele alınan ve önem verilen konu eğitim olmuştur.

2.1.3 12 Yıllık Zorunlu Eğitime Geçiş (4+4+4 Eğitim Sistemi)

Milli Eğitim Bakanlığı'nın 12 Yıllık eğitim sistemine geçişin amaçları arasında, eğitim sistemimizi demokratikleştirme ve esnekleştirme arzu olduğu belirtilerek, seçmeli ders uygulamasıyla öğrencilerin, eğitimden beklentileri, sosyal-kültürel taleplerinin karşılanarak, sporda, sanatta veya başka bir alanda yetenekleri varsa, bu yeteneklerini geliştirme imkânı bulacakları belirtilmiştir.

Bakanlığın dikkat çektiği bir başka görüş ise, 8 yıllık eğitim sisteminde, 1. sınıf öğrencileri ile 8. sınıf öğrencilerinin aynı okulda eğitim almalarından kaynaklanan sorunlar olduğu, öğrencilerin aynı bahçeyi, aynı kantini, aynı tuvaleti kullanmalarından dolayı küçük sınıflardaki öğrencilerin ezildiği ve aynı imkânlardan eşit imkânda yararlanamadıklarıdır. Daha sonra sisteme adını verecek olan okulların, 4 yıl eğitim veren ilkokul, 4 yıl eğitim veren ortaokul ve 4 yıl eğitim veren lise (4+4+4 eğitim sistemi) olmak üzere, yeni bir eğitim sistemine geçilmesi gerektiği belirtilmiştir.

Son olarak, ilköğretim çağı 6-13 yaşa indirilerek, bu konuda dünya genelindeki uygulamalarla paralellik sağlanması ve yaşadığımız çağın gerektirdiği hertürlü teknolojik ve fiziki şartların uygunluğu göz önüne alınarak bireyin, bir yıl hayata erken adım atması amaçlanarak; 30 Mart 2012 tarihinde TBMM tarafından kabul edilen ve 11 Nisan 2012 tarih ve 2861 sayılı resmi gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren, 6287 sayılı kanun ile eğitim sistemimiz 12 yıllık zorunlu eğitim (4+4+4 eğitim sistemi) olarak son

halini almış ve 2012-2013 eğitim öğretim yılı başlangıcı ile birlikte pilot bölge uygulaması yapılmadan yurt genelinde sistem uygulanmaya başlanmıştır.

.6287 sayılı ilköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun'a dayandırılarak Temel Eğitim Genel Müdürlüğü 03.07.2012 tarihinde valiliklere "Okul Dönüşümleri" konusunda yazı göndererek yedi farklı ilkokul ve ortaokul türünün oluşturulmasına işaret etti. Bu okullar:

1. Müstakil ilkokul (Tüm öğrencileri 1-4 olacak ve 5-8'inci sınıfları tamamen ortaokula aktarılacak okullar ve birleştirilmiş sınıflı okulların tamamı),
2. Müstakil ortaokul (Tüm öğrencileri 5-8 olacak ve 1-4'üncü sınıfların tamamı ilkokula aktarılacak okullar),
3. İmam hatip ortaokulu (Tüm öğrencileri imam hatip ortaokulu olacak sadece 5'inci sınıf öğrencilerinin bulunacağı okul),
4. İlkokul ve ortaokul bir arada (3 yıl sonra ilkokul olacak), (1' inci sınıfa öğrenci alınacak, 1-4'ü ve 6-8'inci sınıfları bulunan ve 5'inci sınıfları ortaokula gidecek okullar),
5. İlkokul ve ortaokul bir arada (3 yıl sonra ortaokul olacak),(5'inci sınıfa öğrenci alınacak, 2-4'ü ve 5-8'inci sınıfları bulunan ve 1'inci sınıfları ilkokula gidecek okullar),
6. Ortaokul sabahçı, ilkokul öğlenci olarak ayrılacak, (Yakın çevresine ek bir okul yapılma durumu olmayan okullar olup, bu okulların hem birinci sınıfına, hem de 5'inci sınıfına öğrenci alınacak okullar),
7. İlkokul, ortaokul ve imam hatip ortaokulu bir arada (üç yıl sonra imam hatip ortaokulu olacak), (1 ve 5'inci sınıflara öğrenci alınmayacak, 2-4 ve 6-8'inci sınıfları mezun olduktan sonra tamamen imam hatip ortaokulu olacak okullar) olarak belirtilmiştir (MEB, Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'nün 3.7.2012 tarihli ve "Okul dönüşümleri" konulu yazısı, 2012).

2.1.4 Taşımali Eğitim Uygulaması

Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 42. Maddesine göre, "Kimse eğitim ve öğretim hakkından yoksun bırakılamaz. İköğretim kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunludur ve Devlet okullarında parasızdır." ibaresi yer alarak, tüm vatandaşlara fırsat eşitliği sağlanmıştır.

Yine 1739 Sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun "Türk Milli Eğitiminin Temel İlkeleri" bölümünde bulunan 8. maddesinde "Fırsat ve İmkân Eşitliği" başlığında "Eğitimde kadın, erkek herkese fırsat ve imkân eşitliği sağlanır. Maddi imkânlardan

yoksun başarılı öğrencilerin en yüksek eğitim kademelerine kadar öğrenim görmelerini sağlamak amacıyla parasız yatılılık, burs, kredi ve baska yollarla gerekli yardımlar yapılır. Özel eğitime ve korunmaya muhtaç çocukları yetiştirmek için özel tedbirler alınır.” hükmü yer alarak fırsat ve imkân eşitliği pekiştirilmiştir.

Türkiye’de taşınalı eğitim uygulaması ile ilköğretimin tüm çağ nüfusuna yaygınlaştırılması amaçlanmıştır. Böylece çeşitli nedenlerle okulu kapanan, öğretmeni bulunmayan, yeterli derslik, eğitim alanı, işlik, ders araç-gereci bulunmayan yerleşim alanlarına eğitim hizmetinin kolaylıkla sunulması amaçlanmıştır (Karakütük, 1996).

Türkiye’de sekiz yıllık kesintisiz ve zorunlu ilköğretim uygulamasına geçilmesiyle birlikte, küçük yerleşim birimlerinde yaşayan öğrencilerin bu uygulamadan nasıl yararlanacağı konusu gündeme gelmiştir. Ancak, küçük yerleşim birimlerine eğitim ve öğretim hizmetlerinin götürülmesi, ekonomik açıdan pahalı olmakta, maliyeti azaltma çabaları da eğitim hizmetinin niteliğini düşürmektedir (Arı, 2003).

Eğitimde fırsat ve imkân eşitliği ilkesi gereği olarak nüfusu az ve dağınık olan yerleşim birimlerinde bulunan ilköğretim öğrencilerinin eğitim ihtiyaçlarını karşılamak amacıyla, birleştirilmiş sınıf, Pansiyonlu İlköğretim Okulu (PİO) ve Yatılı İlköğretim Bölge Okulu (YİBO) uygulamaları yapılmış ve son olarak bu öğrencilerin günübirlik merkezi eğitim yerlerine taşınarak eğitim almaları amacı ile 1989-1990 eğitim öğretim yılının ikinci döneminden itibaren Kırklareli’nde 3, Kocaeli’nde 2 merkez, pilot uygulama seçilerek “Taşınalı İlköğretim Uygulaması” 12 okul ve 305 öğrenci ile başlatılmıştır. 1990-1991 eğitim öğretim yılında 9 il ile sınırlı olan uygulama, 1994-1995 eğitim öğretim yılında 57 ilde, 2002-2003 eğitim öğretim yılında uygulama başarılı görülüp talebin artmasıyla 79 ilde uygulanmaya devam edilmiş olup, 2004-2005 eğitim öğretim yılından itibaren 81 ilde uygulama devam etmektedir. 2013-2014 eğitim öğretim yılı itibari ile 81 ilde İlköğretim okulu bulunmayan, çeşitli nedenlerle eğitim-öğretime kapalı, birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan ilköğretim okullarındaki öğrencilerin, taşıma merkezi ilköğretim okullarına günü birlik taşınarak kaliteli bir eğitim-öğretim görmelerini sağlamak amacıyla yapılan uygulamaya Taşınalı İlköğretim Uygulaması denilmektedir (MEB Taşınalı İlköğretim Yönetmeliği, 2000).

1994 yılına gelene dek genelge ve emirler ile devam ettirilen taşınalı ilköğretim, bu yılda çıkarılan “Taşınalı İlköğretim Yönergesi” ile uygulanmıştır. 15 Nisan 2000 tarih ve 24021 sayılı Resmi Gazete’de “Taşınalı İlköğretim Yönetmeliği” yayınlanmış, 17 Ağustos 2000 tarih ve 24143 sayılı Resmi Gazete ile 27 Şubat 2004 tarih ve 25386

sayılı Resmi Gazetelerde yayımlanan değişikliklerle son halini alarak halen uygulanmaktadır.

2010-2011 Eğitim-öğretim yılı başı ile birlikte Taşımalı Eğitim Uygulaması'na ortaöğretimde dâhil edilmiştir. 2013-2014 eğitim-öğretim yılı istatistik verilerine göre, ilköğretim (ilkokul/ortaokul) kapsamında 20.654 yerleşim biriminde bulunan 23.880 okuldan, 10.551 taşıma merkezi okula 825.090 öğrenci ve ortaöğretim (lise) kapsamında 460.917 öğrenci olmak üzere toplamda 1.286.007 öğrenci bu uygulamadan yararlanmışır (MEB, Milli Eğitim İstatistikleri, 2013/'14).

2.1.4.1 Taşımalı Eğitim Uygulamasının Gerekçesi

MEB 2005 yılında Taşımalı İlköğretim Uygulaması ile elde edilen ilk sonuçları aşığıdaki şekilde açıklamıştır.

a. Eğitim ve Öğretimde Fırsat Eşitliğinin Sağlanması ve Kalitenin Yükseltilmesi;

Ülke çapında, küçük yerleşim birimlerinin çok ve dağımk oluşu eğitim ve öğretim hizmetlerinin sağlıklı yürütülmesini güçleştirmektedir. Bu birimlere eğitim hizmetlerinin (okul, bina ve tesisleri, öğretmen araç-gereç gibi) yeterli seviyede götürülmesi maliyeti artırmaktadır ve verilen hizmetin niteliğinin düşmesine sebep olmaktadır. Bazen de nüfusun azlığı ve yeterli öğrenci mevcudunun olmaması sonucu bu yerleşim birimlerindeki okullar "İlköğretim Kurumlarının Açılması ve Kapatılması Hakkındaki Yönerge" hükümleri gereğince kapatılarak, eğitim-öğretim hizmeti götürülmemektedir. Özellikle kırsal kesimde, vatandaşların isteklerine uyularak çok az öğrenci olmasına rağmen, Bakanlığımızın eğitim planlamalarına uygun olmayan ilköğretim okulları açılmışır. Bu da yine eğitimde kalitenin düşmesine ve maliyetin yükselmesine sebep olmaktadır.

b.İç Göçler;

Gelişmekte olan ülkemizde 1980 yılından itibaren kırsal yörelerden merkez illere büyük oranda göç başlamıştır. Göç alan illerin başında Adana, İçel, Batman, Şanlıurfa, Antalya, Ankara, Bursa, İstanbul, İzmir, Kocaeli, Diyarbakır gelmektedir. Göç veren iller ise Artvin, Çankırı, Erzurum, Kars, Rize, Sivas, Tunceli'dir.

Özellikle kırsal kesimden ekonomik nedenlerle şehir merkezlerine yapılan göç, buralardaki öğrenci sayısının azalmasına ve okulların kapasitelerinin altında hizmet görmelerine hatta kapanmalarına neden olmaktadır.

c. Yerleşim Birimlerinin Dağınık Olması;

Türkiye genelindeki 35000 köy ve bunlara bağlı 44319 köy altı yerleşim birimi bulunmaktadır (1990 Yılı D.P.T. Köyler Araştırması). Bu dağınık yerleşim birimlerinin büyük çoğunluğu küçük ve nüfusu az yerleşim yerleridir. Toplam 79.319 yerleşim birimine eğitim hizmetlerini götürmek, hem daha çok personel gerektirmekte hem de maliyetin çok yüksek olmasına sebep olmaktadır.

Bu nedenle; küçük ve dağınık yerleşim birimlerindeki öğrencileri taşınmalı kapsamına almakla insan gücü yanında maliyet yönünden de büyük ölçüde tasarruf sağlanmıştır.

Ayrıca taşınmalı ilköğretim için tespit edilen merkez köylere götürülecek alt yapı hizmetleri, zaman içerisinde bu köylerin gelişerek merkez köylerin oluşumuna ve dağınık yerleşim birimlerinin ortadan kalmasına veya azalmasına yardımcı olacaktır.

d. Taşınmalı İlköğretimin Sekiz Yıllık Kesintisiz Zorunlu İlköğretim Bakımından Önemi;

1739 Sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu ile 222 Sayılı İlköğretim ve Eğitim Kanunu'nda "6-14 yaşındaki çocukların eğitim-öğretimini kapsayan ilköğretim, kız ve erkek bütün vatandaşlar için zorunlu ve Devlet okullarında parasızdır." hükmü yer almaktadır. Ancak her iki kanunda da yer alan geçici maddelere göre, zorunlu eğitim beş yıl olarak uygulanmaktaydı. İlköğretimin ikinci kademesi (ortaokullar) plânlı bir şekilde ve yeterli düzeyde yurt sathına yaygınlaştırılmaya kadar zorunluluk dışında bırakılmıştı. Çocuklarımızın ilgi, istidat ve kabiliyetleri yönünden yetiştirilerek hayata ve üst öğrenime hazırlanması, beş yıllık zorunlu ilköğretimle mümkün olmamaktaydı.

Toplumumuz, ülkemizin gerçekleri ve ihtiyaçları doğrultusunda gelişen ve değişen dünya şartlarına uygun çağdaş ve demokratik bir eğitim ortamında çocuklarımızın yetiştirilmesini beklemektedir. Bu beklentinin beş yıllık zorunlu eğitimle gerçekleşmesi mümkün değildir. Bu nedenle 16 Ağustos 1997 tarihinde sekiz yıllık kesintisiz zorunlu ilköğretim kanunlaşarak yürürlüğe konulmuştur. Hatta "8. Beş Yıllık Kalkınma Plâni"nda temel eğitimin 12 yıla çıkarılması öngörülmüş ve bu konuda çalışmalar başlatılmıştır.

Ancak, küçük ve dağınık yerleşim birimlerinin sayısının çok fazla olduğu ülkemizde bütün yerleşim birimlerine sekiz yıllık zorunlu eğitimi götürmek olanaksızdır. Çünkü 79.319 yerleşim birimine 8 yıllık zorunlu eğitimi götürmek, eğitim maliyetinin altından kalkılamayacak derecede yükselmesine ve eğitimde kalitenin düşmesine neden olmaktadır.

Bu durumda küçük yerleşim birimlerinde bulunan çocuklarımızın daha iyi olanaklarla yetişmeleri, ilköğretim hizmetlerinin yurt çapında dengeli bir şekilde yaygınlaştırılması, eğitimde fırsat ve olanak eşitliğinin sağlanması, kalitenin yükseltilmesi için taşınmalı ilköğretim uygulamasının mutlaka yapılması gerekmektedir. Aynı zamanda bu uygulama ile eğitim ekonomisinde büyük ölçüde tasarruf sağlanmış olmaktadır.

Taşınmalı ilköğretim uygulamasının yapılamadığı yerlerde ise yatılı ilköğretim bölge okulları ve pansiyonlu ilköğretim okulları diğer bir çözüm yolu olarak devreye girmektedir (MEB, 2005).

2.1.4.2 Taşınmalı İlköğretim Uygulamasının Sağladığı Faydalar

Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Genel Müdürlüğü taşınmalı ilköğretim uygulanırken birtakım hedefler ortaya koymuş ve bunlardan elde ettiği faydaları eğitim-öğretim yönünden, sosyal ve kültürel yönden ve ekonomik yönden olmak üzere üç ana başlık altında toplamıştır. (MEB, 2005)

Eğitim-Öğretim Yönünden;

a. Birleştirilmiş sınıflarda eğitim öğretim gören ve büyük çoğunluğunun okuma-yazmada dahi geri kaldıkları tespit edilen öğrencilerin, taşınmalı ilköğretim kapsamına alınarak ayrı sınıflarda ve daha iyi bir ortamda eğitim öğretim görmeleri neticesinde kısa sürede okuma-yazmayı öğrendikleri, bilgi, beceri ve davranışlarında büyük bir gelişme olduğu gözlenmiştir.

b. Taşınmalı ilköğretim uygulaması kapsamına alınan öğrencilerin, sınıf geçme oranlarında büyük bir artış olduğu ve başarı oranının % 90 ile % 100 arasında olduğu tespit edilmiştir.

c. Öğrencilerin ders araç ve gereçlerini kullanma, tespit ve düzen gibi davranışlarında olumlu gelişmeler gözlenmiştir.

d. Değişik yerleşim yerlerinden gelen öğrencilerin konuşma şekli ve şivelerindeki farklılıkların, zamanla ortadan kalktığı ve Türkçe'yi daha iyi kullandıkları belirlenmiştir.

e. Küçük yerleşim biriminde görev yapan öğretmen, bulunduğu ortama uyum sağlayamamakta ve ders bitiminde en yakın büyük yerleşim birimine gitmenin çarelerini aramaktadır. Ayrıca Birleştirilmiş Sınıf Programı uygulanan bu yerleşim birimlerine, genellikle stajyer öğretmen verildiği için öğretmenler sorunlar karşısında

çaresiz kalmakta, çabalarının karşılığını alamadıkları için mutsuz ve huzursuz olmaktadır. Bu nedenlerden dolayı, bu yerleşim birimlerine atanan öğretmenler çeşitli yöntemlerle buralardan uzaklaşmanın yollarını aramaktadırlar.

Öte yandan; il ve ilçelerde veya taşıma merkezli okullarda görev yapan öğretmenler, sosyal ihtiyaçlarını daha rahat karşılayabilmekte, donanımlı ve bağımsız sınıflarda ders vermekte ve mesleki yönden kendilerini geliştirme fırsatı bulmaktadır. Sonuç olarak, taşıma merkezindeki öğretmenler daha olumlu davranışlar içinde bulunduğundan öğrenciler için de örnek olmaktadır.

Sosyal ve Kültürel Yönden;

a. Taşınmalı ilköğretim kapsamına alınan öğrencilerin davranışlarında ilk zamanlarda uyumsuzluk ve çekingence gözlenmiş ancak, kısa zamanda okul ve çevreye uyum sağladıkları, kendilerine güvenlerinin arttığı, grup çalışmalarına daha çok katıldıkları gözlenmiştir.

b. Öğrencilerin eğitim faaliyetlerine daha çok katıldıkları, sosyal etkinlikler ile kutlama ve anma günlerine ilişkin faaliyetlerin taşınan köylere götürüldüğü, bunun sonucunda birlik ve beraberliğin arttığı, kültürel etkileşimin olduğu gözlenmiştir.

c. Öğrencilerin temizlik, giyim ve görgü kurallarına uyma alışkanlığı kazandıkları, okul kurallarına uymada daha dikkatli davrandıkları, toplumda nasıl yaşanması gerektiğini daha kolay öğrendikleri tespit edilmiştir.

Ekonomik Yönden;

a. Öğrencileri taşıma kapsamına alınan her köye en az bir sınıf öğretmeni verilmesi zorunluluğu dikkate alınırsa, 2004-2005 öğretim yılında 29.245 yerleşim birimi taşıma kapsamına alındığına göre en az bu kadar sınıf öğretmeni tasarrufu sağlanmıştır.

b. Aşağıdaki öğrenci maliyet tablosu incelendiğinde, taşınan bir öğrencinin taşıma gideri ile kırsal kesimde birleştirilmiş sınıf uygulaması yapan bir ilköğretim okulunda okuyan öğrencinin maliyeti hemen hemen aynıdır. Yine taşınan bir öğrencinin maliyeti, yatılı ve pansiyonlu okulda okuyan bir öğrenciden yaklaşık %62 daha ucuza gelmektedir.

c. Öğrencisi taşınan okula tahsis edilen araç-gereç ve donatım malzemesinin, merkez okula gönderilmesi ile bu malzemelerden daha çok öğrencinin yararlanması ve bu alanda yapılan harcamalarda da büyük ölçüde tasarruf sağlanmaktadır.

d. Öğrencisi taşınan okulun elektrik, su, ısınma, personel giderleri, bakım-onarım giderlerinde büyük tasarruf sağlanmıştır.

e. İlköğretim müfettişlerinin geçici görev yollukları için yapılan harcamalar azalmakta ayrıca merkez okuldaki rehberlik, teftiş işlerine daha çok zaman ayırmaları sağlanmaktadır.

f. Boş kalan okul, bina ve tesisleri ile öğretmen lojmanlarının, halk eğitim, PTT, sağlık ocağı, köy konağı gibi kamu ve kurumların hizmetine tahsisi yapıldığından yeni yatırımlara gerek kalmamaktadır.

g. Taşınalı ilköğretim kapsamına alınan ve okulu bulunmayan köy, mahalle ve mezralara okul yapımına gerek kalmamaktadır.

Taşınalı eğitimle köyden kente göç önlenmekte, hatta birçok yerde geriye dönüş bile olmaktadır (MEB, 2005).

2.1.4.3 Taşınalı İlköğretim Uygulaması

Taşınalı İlköğretim Yönetmeliği hükümlerine göre; öğrencisi taşınacak yerleşim birimleri ile taşıma merkezi ilköğretim okulları il ve ilçe millî eğitim müdürlüklerinde kurulan "Plânlama Komisyonu" tarafından, istatistik verilerine dayalı olarak belirlenmektedir. Buna göre, taşıma merkezi ilköğretim okuluna, hangi okul veya köylerdeki öğrencilerin taşınacağı plânlanır ve taşıma yapacak aracın özellikleri belirlenir. (Taşınalı İlköğretim Yönetmeliği Madde 5-6-7-8-9)

İlçelerde yapılan plânlama, İl Millî Eğitim Müdürlüğünde kurulan "Değerlendirme Komisyonu" tarafından incelenir ve ilçeler arasında gerekli koordinasyon da sağlanarak son şekli verilir. Yapılan plânlama, Valilik onayından sonra yürürlüğe konulur. (Taşınalı İlköğretim Yönetmeliği Madde 10-11-12-13)

Öğrencilerin taşınması işi, yürürlükteki ihale mevzuatına göre hizmetin satın alınmasıyla yapılır. İhale sonucunda, taşıyıcılarla yapılan taşıma sözleşmelerine göre ilin o yıla ait taşıma gideri de belirlenmiş olur. (Taşınalı İlköğretim Yönetmeliği Madde 15-16)

Ayrıca, plânlamaya ilişkin bilgi formları ile ihale sözleşmelerinin birer sureti Bakanlığımıza gönderilir.

Taşıma giderleri;

- a. Genel bütçe ödenekleri ile 4306 sayılı Kanun kapsamında sağlanan gelirler,
- b. Özel idare bütçelerinden ayrılan ödenekler,

c. Mahallî olanaklarla toplanan bağış ve yardımlardan sağlanan gelirlerden karşılanmaktadır (MEB, 2005).

2.1.4.4 Taşımali Eğitim Uygulamasında Karşılaşılan Sorunlar

Türkiye’de ilk ve orta öğretim olmak üzere, 2004 yılı verilerine göre toplam 1 milyonun üzerinde öğrenci taşımali eğitim uygulamasından yararlanmasına rağmen, yapılan araştırmaların kısıtlı olması bir sorun olarak karşımıza çıkmakla beraber, yapılan bu araştırmaların ulaştığı problemler hemen hemen aynı doğrultuda benzerlik göstermektedir. Bu sorunlar araştırmacılar tarafından şu şekilde ifade edilmiştir:

Velilerin, okuldaki veli toplantılarına katılım ve öğretmenlerin istediklerinde velilere ulaşma oranları düşüktür. Veliler, çocuklarının öğrenimleri ile yeterince ilgilenmemektedir (Arı, 2003). Taşımali öğrencilerde, psikolojik veya fiziki bazı rahatsızlıklar en fazla da baş ağrısı hissedildiği görülmektedir (Arı, 2003). Taşımali ilköğretim okullarında taşımali gelen öğrenciler, okula uyum sağlayamamakta ve bu konuda öğrencilere yardımcı olabilecek bir rehber öğretmen görevlendirilmemektedir (Karakütük, 1998; Kabaş, 2006).

Veliler; çocuklarının öğretmenleriyle yüz yüze görüşemediklerini; bu nedenle öğretmenlerle sağlıklı iletişim kuramadıklarını ve çocuklarının eğitimlerindeki başarı düzeylerini onların fiziksel, zihinsel ve duygusal anlamdaki davranışlarına ilişkin sağlıklı bilgi edinemediklerini ifade etmişlerdir (Işık ve Maya, 2003). Öğretmenler, sabah ilk derste öğrencileri derse güdülemekte zorluk çekmektedirler (Arı, 2003). Taşıma merkezlerine İl Milli Eğitim Müdürlüğü sağlık ekiplerince sağlık hizmetlerinin verilmesi yeterli değildir (Altunsaray, 1996). Öğretmenler, öğretim sırasında en çok karşılaştıkları problem olarak “derse hazırlıksız gelme” olduğunu belirtmektedirler (Arı, 2003).

Yöre halkının servis araçlarına binmeleri, çocukların ayakta gidip gelmesine neden olmakta, yolların bozuk olması ve iklim şartları taşıma işini aksatmaktadır (Karakütük, 1998; Kabaş, 2006; Reçepoğlu, 2006). Taşıma merkezi olan okulların fiziksel olanakları ve araç – gereç donanımı yetersizdir (Altunsaray, 1996; Arı 2003; Kabaş, 2006; Reçepoğlu, 2006; Özgün, 2007) .

2.1.4.5 Taşımali Eğitim Uygulamasının Yasal Dayanakları ve Planlama

1990 Yılından, 1994 yılına kadar emir ve genelgelerle yürütölen taşımali ilköğretim, 1994 yılına gelindiğinde aksaklıkların önlenmesi amacıyla yayımlanan “Taşımali ilköğretim Yönergesi” ile uygulanmaya başlanmıştır.

Yurt genelinde birlik ve beraberliğin sağlanarak, etkili ve verimli bir şekilde uygulanabilmesi için, “Taşımali Eğitim Yönetmeliği” 15 Nisan 2000 tarih ve 24021 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanmıştır. 17 Ağustos 2000 tarih ve 24143 sayılı, 27 Şubat 2004 tarih ve 25386 sayılı, 16 Ekim 2009 tarih ve 27378 sayılı ve son olarak 01 Eylül 2012 tarih ve 28398 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan değişikliklerle son halini almıştır.

Taşımali Eğitim Yönetmeliği dayanakları olarak, 05.01.1961 tarihli ve 222 sayılı ilköğretim ve Eğitim Kanunu, 14.06.1973 tarihli ve 739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu, 30.04. 1992 tarihli ve 3797 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı’nın Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun, 18.06.1949 tarihli ve 5442 sayılı İl İdaresi Kanunu ve 05.06. 1986 tarihli ve 3308 sayılı Mesleki Eğitim Kanunu hükümleri gösterilmiştir. Taşımali ilköğretim uygulamasının nasıl yürütöleceği, planlama, değerlendirme ve uygulama bölümleri halinde, yönetmeliğin ikinci bölümünde açıklanmıştır.

Bu bölümler 15 Nisan 2000 tarih ve 24021 sayılı Resmi Gazete’de aşağıdaki şekli ile yer almaktadır:

İl ve ilçelerde, yeni öğretim yılında taşımali kapsamına alınacak yerleşim birimleri ile taşıma merkezi ilköğretim kurumlarının seçimi ve plânlaması için “Plânlama Komisyonu” kurulur (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

2.1.4.6 Taşımali Eğitim Komisyonu ve Görevleri

a. Komisyon, millî eğitim müdürünün görevlendireceği müdür yardımcısı veya şube müdürünün başkanlığında en az biri taşıma merkezi ilköğretim kurumu müdürü olmak üzere beş ilkokul, ortaokul veya imam-hatip ortaokulu müdüründen oluşur.

b. Komisyon, Şubat ayının ikinci haftasında toplanır.

c. Komisyon, millî eğitim müdürünün görevlendireceği müdür yardımcısı veya şube müdürünün başkanlığında en az biri taşıma merkezi ilköğretim kurumu müdürü olmak üzere beş ilkokul, ortaokul veya imam-hatip ortaokulu müdüründen oluşur.

d. İhtiyaç duyulması hâlinde, ilgili yerleşim birimlerinin köy muhtarları ve belediye başkanları ile kamu kurum ve kuruluşlarının yetkilileri de görüşleri alınmak üzere toplantıya davet edilebilir (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

Komisyonun görevleri şunlardır;

- a. Köy ve köy altı yerleşim birimlerindeki ilköğretim çağ nüfusu ile öğrenci sayılarını sınıflara göre tespit edip değerlendirmek.
- b. Taşımali ilköğretim kapsamına alınacak veya çıkartılacak okul ve yerleşim birimleri ile öğrenci sayılarını tespit etmek.
- c. Öğrenci sayısına ve ulaşım şartlarına göre öğrencisi taşınacak yerleşim birimlerini gruplandırarak, taşıma merkezi ilköğretim kurumlarını tespit etmek.
- d. Taşımali ilköğretim kapsamına alınan yerleşim birimlerinin taşıma merkezi ilköğretim kurumlarına uzaklığını ve ulaşım planını gösteren taşımali ilköğretim haritalarını (A4 ebadında) hazırlamak ve e-okul sistemine aktarmak.
- e. Her bir taşıma merkezi ilköğretim kurumuna öğrencisi taşınacak yerleşim birimi ile öğrenci sayısını dikkate alarak, öğrencilerin kaç araçla taşınacağını, aracın izleyeceği yol ve durakları ile saatlerini belirlemek.
- f. Öğrencilerin güvenli şekilde taşınmaları ile sağlık ve beslenme konularında alınacak önlemleri belirlemek.
- g. Taşımali ilköğretim kapsamına alınarak kapatılan okulların bina ve tesisleri ile ders araçları ve taşınırlarının öncelikle taşıma merkezi ilköğretim kurumlarının ihtiyaçları giderilmek amacıyla millî eğitim müdürlüğüne öneride bulunmak.
- h. Mart ayının son haftasında, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Taşımali İlköğretim Bilgi Formu (Ek-1) ile hazırlanan gerekçeli raporu millî eğitim müdürlüğüne sunmak.
 1. Taşıma planlamasında, Bakanlıkça illere tahsis edilen ödeneğin yeterli olmaması durumunda gerekli ödeneğin sağlanması için mahalli idarelerin kaynakları ile diğer kaynakları değerlendirmek.
 - i. Taşınması ekonomik olmayan ve ulaşım şartları elverişsiz olan yerleşim birimleri ile okullardaki öğrenciler, öncelikle yatılı bölge ortaokullarına yerleştirildikten sonra taşıma kapsamına alınacak diğer öğrencilerin planlamasını yapmak (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

2.1.4.7 Taşıma Merkezi İlköğretim Kurumunun Özellikleri

Taşıma merkezi ilköğretim kurumunun seçiminde şu özellikler aranır:

- a. Öğrencisi taşınacak okul ve yerleşim birimlerine göre daha merkezî durumda olması.
- b. Derslik sayısı ve fizikî kapasitenin yerleşim yerindeki mecburi ilköğretim çağındaki öğrenciler ile taşıma kapsamına alınan öğrenci sayısının eğitimine yeterli olması.
- c. Taşıma merkezi ilköğretim kurumunun bulunduğu yerleşim biriminin çevre köylerle ulaşım imkânlarına sahip, gelişmeye uygun ve nüfusunun artış göstermesi.
- d. Öğretmen ve ders araç-gerecinin yeterli olması.
- e. Sosyal ve kültürel etkinliklere uygun ortamların bulunması.
- f. Zorunlu sebepler dışında yatılı bölge ortaokulları ile ikili öğretim yapan ilköğretim kurumlarının taşıma merkezi ilköğretim kurumu olarak seçilmemesi (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

2.1.4.8 Öğrencisi Taşınacak Okul ve Yerleşim Biriminin Özellikleri

Öğrencisi taşınmalı ilköğretim kapsamına alınacak okul ve yerleşim biriminin seçiminde;

- a. Yerleşim biriminde okul bulunmaması,
- b. Doğal afet ve başka nedenlerle okul binasının kullanılamayacak derecede hasarlı olması,
- c. İlkokul öğrenci sayısının 10'dan az olması,
- d. Yerleşim birimindeki ortaokul veya imam-hatip ortaokulu öğrencileri için yeterli sayıda derslik bulunmaması ve bu dersliklerdeki toplam öğrenci sayısının 60'dan az olması,
- e. Öğrencisi taşınacak yerleşim yerinin taşıma merkezi ilköğretim kurumuna uzaklığının iklim şartları ve yol güvenliğine göre en az 2 km olması esastır. Gerekliğinde bu uzaklığın 1,5 km'ye kadar indirilmesine Plânlama Komisyonu karar verebilir.
- f. Öğrencisi taşınacak okul ve yerleşim birimlerinin belediye sınırları içerisinde bulunmaması özellikleri aranır (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

2.1.4.9 Taşımali Eğitimde Değerlendirme

Plânlama Komisyonu tarafından hazırlanan raporları değerlendirmek ve ilçeler arasında eşgüdümü sağlamak üzere “Değerlendirme Komisyonu” kurulur (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

Taşımali Eğitim Değerlendirme Komisyonu;

a. İl millî eğitim müdürünün veya görevlendireceği müdür yardımcısının başkanlığında taşımali ilköğretim uygulamasından sorumlu şube müdürü, taşımali ilköğretim uygulamasının yapıldığı ilçe millî eğitim müdürleri ve il eğitim denetmenleri başkan yardımcısından oluşur. Komisyon, Nisan ayının son haftasında toplanır.

b. İhtiyaç duyulması hâlinde diğer birimlerden sorumlu müdür yardımcısı veya şube müdürlerinin de toplantılara katılmaları sağlanır (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

Taşımali Eğitim Değerlendirme Komisyonunun Görevleri;

Değerlendirme Komisyonunun görevleri şunlardır:

a. İlçelerin taşımali ilköğretim plânlama raporlarını inceleyerek Yönetmelik hükümlerine uymayan, öğrencisi taşınan okul ve yerleşim birimleri ile taşıma merkezlerini uygulama kapsamından çıkartmak.

b. Başka bir ilçedeki taşıma merkezi ilköğretim kurumuna öğrencisi taşınacak okul ve yerleşim birimlerini plânlamak.

c. Taşıma kapsamından çıkartılan ilköğretim kurumlarının bakım ve onarımlarının yapılarak eğitim ve öğretime hazırlanması için il millî eğitim müdürlüğüne bildirmek.

d. Başka bir ildeki taşıma merkezi ilköğretim kurumlarına öğrencisi taşınacak okul ve yerleşim birimlerini tespit ederek, iller arasında gerekli eşgüdümün sağlanması için il millî eğitim müdürlüğüne bildirmek.

e. İl düzeyinde taşımali ilköğretimin plânlamasını, Taşımali İlköğretim Bilgi Formuna (Ek-1) göre hazırlayıp valilik onayına sunulmak üzere il millî eğitim müdürlüğüne bildirmek (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

2.1.4.10 Taşımali Eğitimde Uygulama

Yapılan plânlama sonucu taşımali ilköğretim kapsamına alınan ve çıkartılan yerleşim birimleri ile taşıma merkezi ilköğretim kurumları, il millî eğitim müdürünün teklifi ve valinin onayı ile uygulamaya konulur. Bu onay bir öğretim yılı için geçerlidir.

İl millî eğitim müdürlüğü, Mayıs ayının en geç üçüncü haftasında, bu Yönetmeliğin ekinde yer alan Taşımali İlköğretim Bilgi Formunun (Ek-1) bir örneğini Temel Eğitim

Genel Müdürlüğüne/Din Öğretimi Genel Müdürlüğüne, bir örneğini ihale işlemleri takip edilmek üzere ilçe milli eğitim müdürlüğüne, bir örneği de ihale işlemleri yapılmak üzere ilgili daireye gönderir (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

2.1.4.11 Taşıma merkezi ilköğretim kurumu müdürünün görevleri

Taşıma merkezi ilköğretim kurumu müdürünün taşımalı ilköğretim uygulamasına ilişkin görevleri şunlardır:

a. Okulun fiziki durumuna göre taşımalı ilköğretim kapsamında okuluna alabileceği öğrenci sayısını sınıflara göre tespit ederek şubat ayının ikinci haftasında millî eğitim müdürlüğüne bildirmek.

b. Taşıma yoluyla okula gelen öğrencilerin İlköğretim Kurumları Yönetmeliğine göre kayıt ve kabullerini yapmak.

c. Taşınan öğrenciler ile taşıma merkezi ilköğretim kurumu öğrencilerinin birlikte eğitim ve öğretimlerini sağlayacak şekilde sınıf ve şubelere göre dengeli dağılımını sağlamak.

d. Taşınacak öğrencilerin geliş-gidişlerine göre haftalık ders dağıtım ve günlük vakit çizelgesini düzenlemek.

e. Taşınan öğrenciler ile taşıma merkezi ilköğretim kurumu öğrencilerinin birlikte eğitim ve öğretimlerini sağlayacak şekilde sınıf ve şubelere göre dengeli dağılımını sağlamak.

f. Taşınan öğrencilerin öğle yemeklerini düzenli şekilde yiyebilmeleri için gerekli tedbirleri almak, yüklenicinin sözleşme hükümlerine uyup uymadığını günlük olarak kontrol etmek ve giderilemeyen aksaklıkları rapor hâlinde millî eğitim müdürlüğüne bildirmek.

g. Taşıma merkezi ilköğretim kurumlarında yapılan eğitsel etkinlikleri, taşınan öğrencilerin geldikleri yerleşim birimlerinde de imkânlar ölçüsünde yapmak.

h. Taşınan öğrencilerin velileri ve köy muhtarları ile yakın ilişkide bulunarak okulla iş birliğini sağlamak için gerekli önlemleri almak.

ı. Servis araçları ile taşınan öğrencileri, isim listelerine göre kontrol etmek.

i. Araçların aylık çalışma programlarına göre hazırlanan puantaj cetvellerini her ayın sonunda millî eğitim müdürlüğüne göndermek.

j. Taşıma işini yüklenenlerin ve taşıt sürücülerinin, 28/8/2007 tarihli ve 26627 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Okul Servis Araçları Hizmet Yönetmeliğine ve sözleşme hükümlerine uyup uymadığını günlük olarak denetlemek, aksaklıkları önlemek ve

gidermek üzere gerekli tedbirleri almak ve giderilemeyen aksaklıkları rapor hâlinde millî eğitim müdürlüğüne bildirmek.

k. Taşıma işini yüklenenlerin ve taşıt sürücülerinin isim ve adresleri ile aracın plâkasını bağlı bulunduğu jandarma karakolu veya emniyet müdürlüğüne bildirmek.

l. Okul servis araçlarının arkasındaki “OKUL TAŞITI” tabelâsının üst kısmına, okunabilecek şekilde ilçe millî eğitim müdürlüğü’ ne “sürücü hatalarının bildirileceği telefon numarası”nın yazdırılmasını sağlamak.

m. Biri öğretim yılı başında olmak üzere öğretim yılı içerisinde taşınan öğrencilerin velileri ile en az üç toplantının yapılmasını sağlamak (Resmi Gazete, 15 Nisan 2000).

2.1.5 Türkiye’de Taşınalı Eğitim Uygulaması

Türkiye’de taşınalı eğitim ilk kez, 1989-1990 eğitim-öğretim yılının ikinci döneminden itibaren Kırklareli’nde 3, Kocaeli’nde 2 merkez, pilot uygulama seçilerek, 12 okul ve 305 öğrenci ile başlatılmıştır. İlerleyen yıllarda Milli Eğitim Bakanlığı’nın olumlu görüşleri ve vatandaşların talepleri ile yurt genelinde yayılmaya başlamış, 2009-2010 eğitim-öğretim yılı başlangıcıyla birlikte 81 ile ulaşmış, 2010-2011 eğitim-öğretim yılı ile birlikte bu uygulamaya orta öğretim de dahil edilerek günümüze kadar uygulanmaya devam edilmiştir.

Aşağıdaki tabloda, 1989 yılından günümüze kadar yürürlükte olan taşınalı eğitim uygulamasının, il sayısında, taşıma merkezi sayısında, taşınan okul sayısında ve taşınan öğrenci sayısında yıllara göre meydana gelen gelişmeler gösterilmiştir.

Tablo 2.1 Taşınalı Eğitim Uygulamasının Yıllara göre değişimi (1989-2014)

Öğretim Yılları	İl Sayısı	Merkez Okul Sayısı	Taşınan Okul Sayısı	Taşınan Öğrenci Sayısı
1989-1990	2	5	12	305
1990-1991	9	78	258	3.289
1991-1992	29	408	1.094	18.256
1992-1993	43	938	2.371	53.676
1993-1994	56	1.653	4.416	84.263
1994-1995	57	1.630	4.683	74.981
1995-1996	62	2.182	5.994	95.554

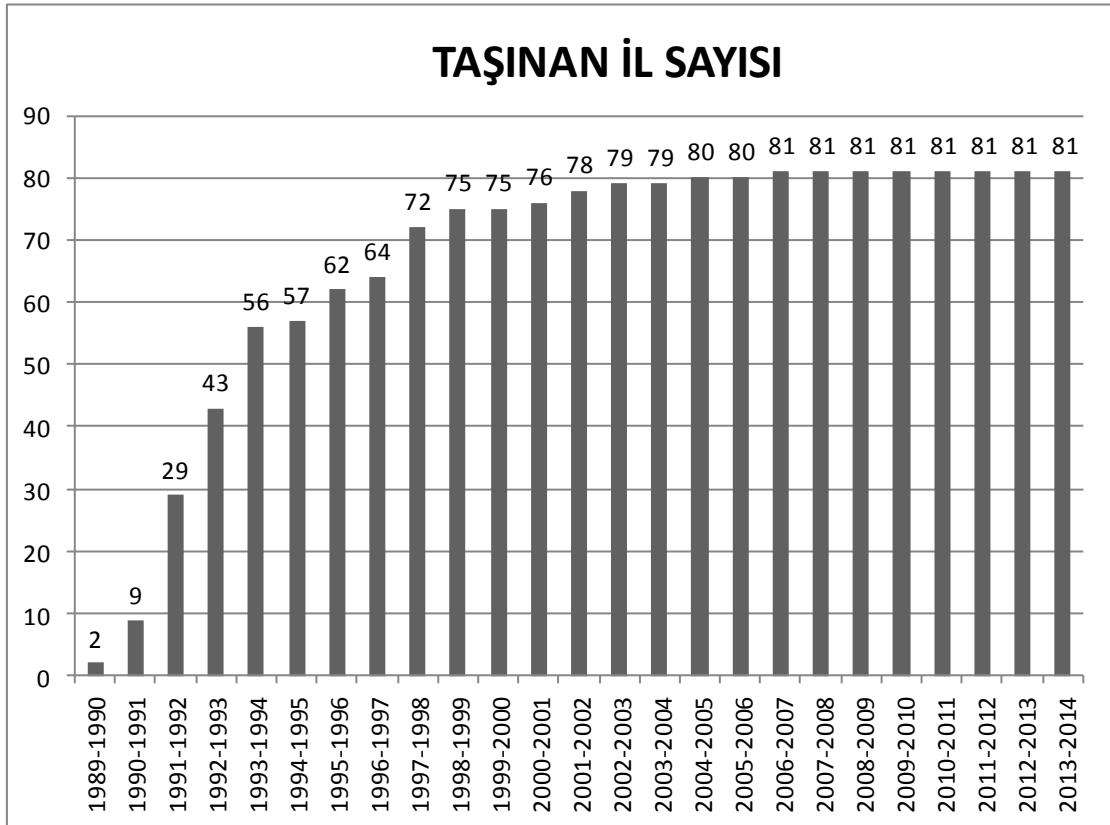
1996-1997	64	2.336	7.502	120.998
1997-1998	72	4.803	18.213	281.833
1998-1999	75	5.697	27.081	521.218
1999-2000	75	5.633	27.994	635.041
2000-2001	76	5.249	25.967	607.918
2001-2002	78	5.373	27.665	636.508
2002-2003	79	5.424	28.044	661.757
2003-2004	79	5.634	28.493	642.133
2004-2005	80	6.337	29.145	698.061
2005-2006	80	6.131	26.419	679.589
2006-2007	81	6.410	27.818	694.329
2007-2008	81	5.927	23.489	687.271
2008-2009	81	5.851	25.025	683.415
2009-2010	81	5.759	23.072	667.641
2010-2011	81	5.852	23.548	687.056
2011-2012	81	5.964	23.990	741.259
2012-2013	81	7.034	27.635	810.809
2013-2014	81	10.551	23.880	825.090

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri, 1990-2014 yılları arasında yayınlanmış meb örgün eğitim istatistiksel verilerinden düzenlenmiştir.(<http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb>)

Tabloda bize ülkemizdeki taşımali eğitim uygulamasındaki değişimlerin nasıl olduğunu göstermekte olup, bu rakamlar gelişimi gözler önüne sermektedir. 1989-1990 eğitim-öğretim yılında, sadece 2 ilde 305 öğrenci ile başlayan taşımali eğitimin, 2013-2014 eğitim-öğretim yılında 81 ilde 825.090 öğrenciye ulaştığı görülmektedir.

Tabloda verilerinden yola çıkarak, aşağıdaki 1989-2014 yılları arası, taşımali eğitim uygulanan illerdeki değişikliği gösteren şekile ulaşılmaktadır.

Şekil 2.1 Taşınalı Eğitim Uygulaması Kapsamında İllerdeki Değişimler (1989-2014)

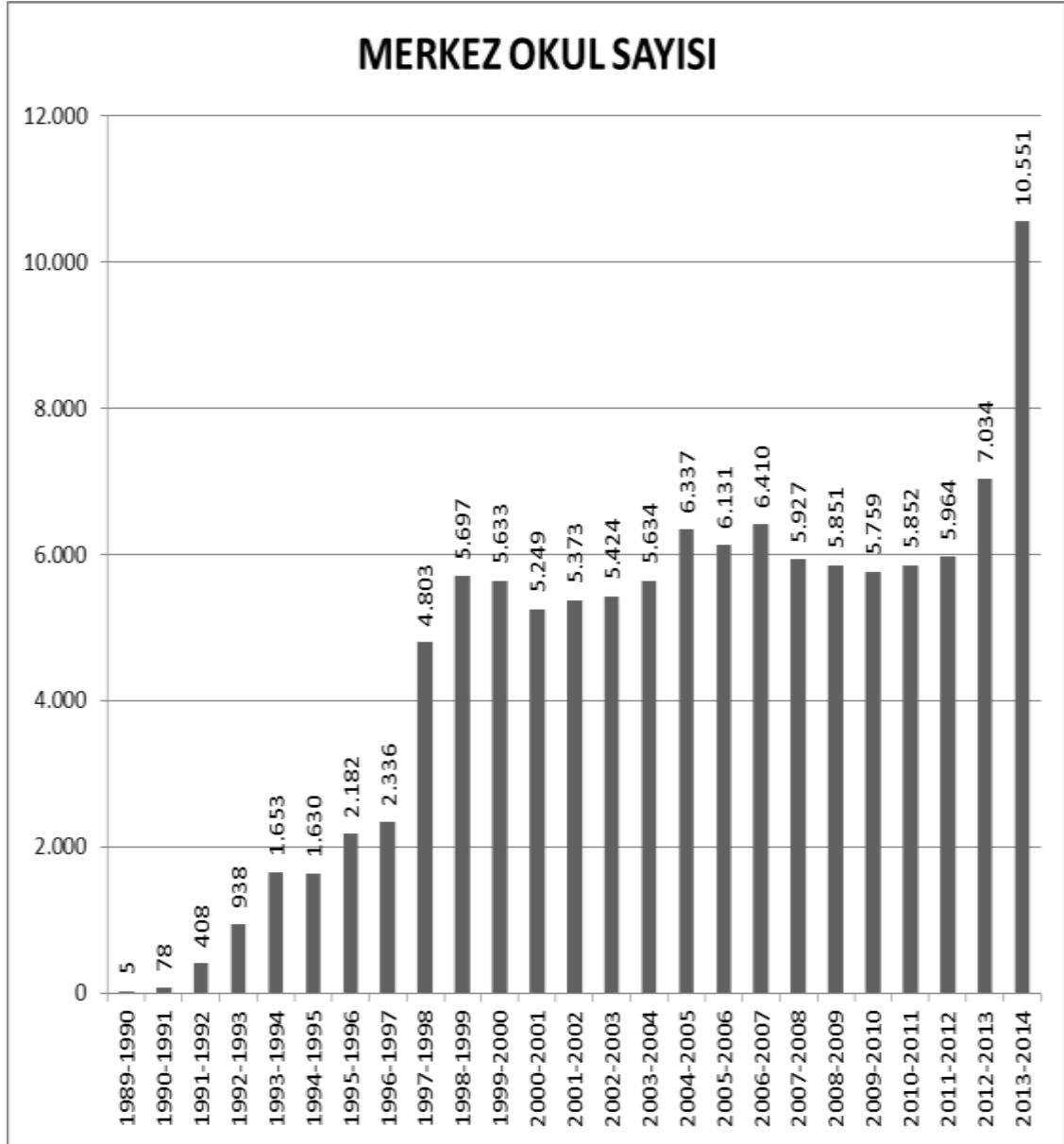

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri, 1990-2014 yılları arasında yayınlanmış meb örgün eğitim istatistiksel verilerinden düzenlenmiştir.(<http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb>)

Şekil 2.1'e bakıldığında taşınalı eğitim uygulaması kapsamındaki il sayısının, yıllarla orantılı olarak artış sergilediği görülmektedir. 1989-1990 eğitim-öğretim döneminde sadece 2 ilde gerçekleştirilen uygulamanın, sadece 3 dönem sonra 1992-1993 eğitim-öğretim yılında ülke genelindeki il sayısının yarısından fazlasına ulaştığı ve hergeçen yıl uygulamaya yeni iller katılarak, 2006-2007 eğitim-öğretim döneminden günümüze yurt genelindeki tüm illerde taşınalı eğitim uygulandığı tespit edilmektedir.

Şekil 2.2'de taşınalı eğitim uygulaması kapsamında, 1989-2014 yılları arasında taşıma merkezi okullarda meydana gelen değişim sayıları verilmiştir.

Şekil 2.2 Taşınalı Eğitim Uygulaması Kapsamında Merkez Okul Sayısında Değişimler (1989-2014)

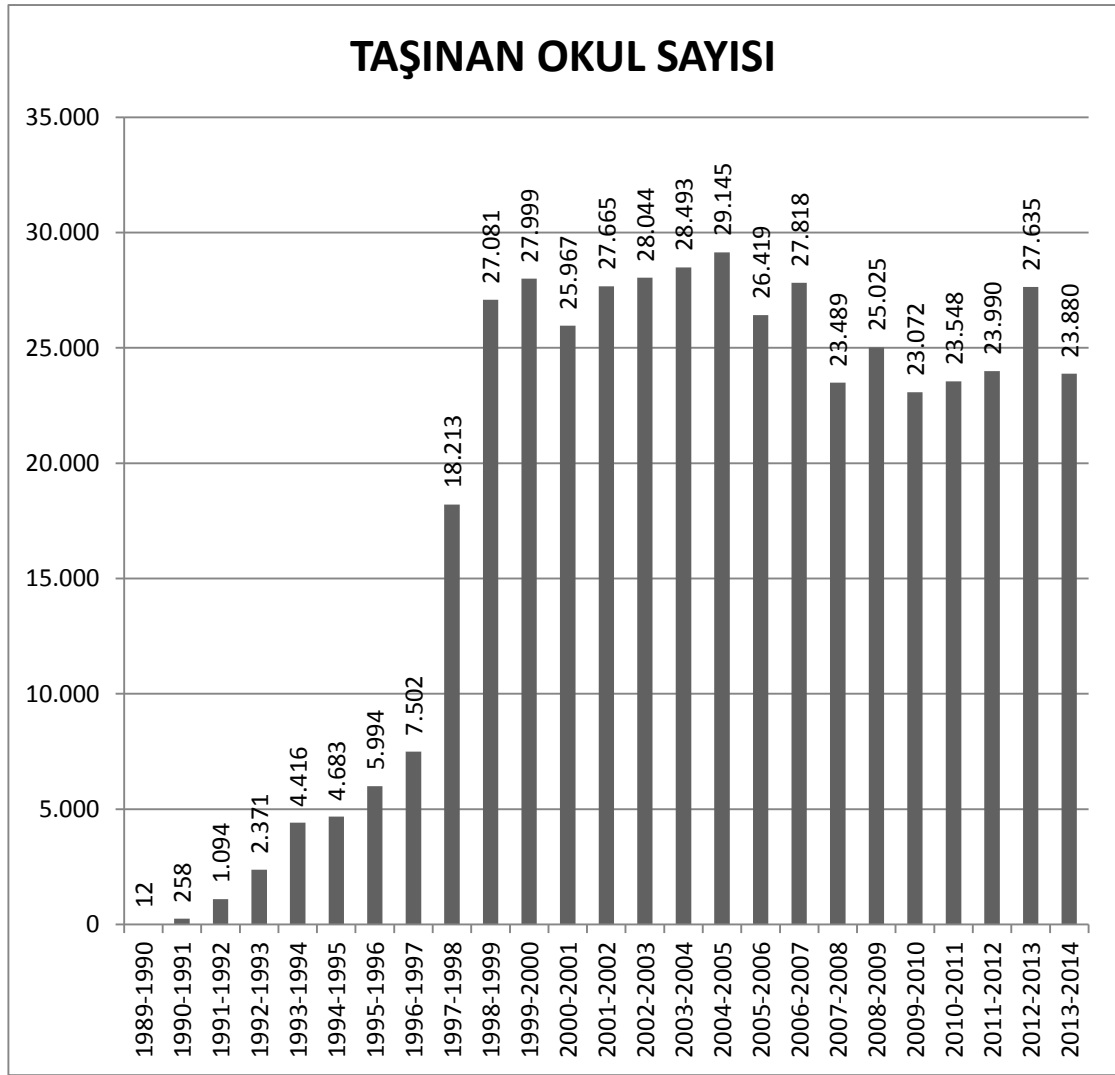

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri, 1990-2014 yılları arasında yayınlanmış meb örgün eğitim istatistiksel verilerinden düzenlenmiştir.(<http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb>)

Şekil 2.2'ye bakıldığında 1989-1990 eğitim-öğretim yılında sadece 5 okulda başlatılan uygulamanın, günümüzde 10.551 okula ulaştığı görülmektedir. Bu tablo aynı zamanda bize 8 yıllık zorunlu eğitime geçildiği yıl olan 1997-1998 eğitim-öğretim yılı ile 12 yıllık zorunlu eğitime geçildiği 2012-2013 eğitim-öğretim yılının bir sonraki dönemi olan 2013-2014 eğitim-öğretim yılında hızlı bir artış olduğunu da göstermektedir.

Şekil 2.3'te taşınalı eğitim uygulaması kapsamında taşınan okul sayısının 1989-2014 yılları arasındaki değişimi verilmiştir.

Şekil 2.3 Taşınalı Eğitim Uygulaması Kapsamında Taşınan Okul Sayısında Değişimler(1989-2014)

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri, 1990-2014 yılları arasında yayınlanmış meb örgün eğitim istatistiksel verilerinden düzenlenmiştir.(<http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb>)

Şekil 2.3'te bulunan veriler incelendiğinde, 1989-1999 eğitim-öğretim yılında sadece 12 okul ile başlayan uygulamanın, yıllar içinde gelişerek değişimler gösterdiği ve 2013-2014 eğitim-öğretim yılına gelindiğinde bu sayının 23.880 olduğu görülmektedir.

Şekil 2.4'te 1989-2014 yılları arasında taşınalı eğitim gören öğrenci sayılarının yıllara göre değişimi verilmiştir.

Şekil 2.4 Taşımali Eğitim Uygulaması Kapsamında Taşınan Öğrenci Sayısında Değişimler (1989-2014)

Kaynak: Milli Eğitim İstatistikleri, 1990-2014 yılları arasında yayınlanmış meb örgün eğitim istatistiksel verilerinden düzenlenmiştir.(<http://sgb.meb.gov.tr/istatistik/meb>)

Şekil 2.4'e bakıldığında 1989-1990 eğitim-öğretim yılında 305 öğrenci gibi az bir rakamla başlayan uygulamanın, yıllar ilerledikçe arttığı görülmektedir. Özellikle sekiz yıllık zorunlu eğitime geçildiği 1997-1998 eğitim-öğretim yılında, bir önceki yıl öğrenim gören 120.998 öğrenci sayısının, 281.223 sayısına ulaşarak 2 katından daha fazla bir artış olduğu göze çarpmaktadır. Bir sonraki eğitim öğretim yılı olan 1998-1999'da bu sayının 521.218 e ulaşarak yarım milyonu aştığı görülmekte olup, 2013-2014 eğitim-öğretim yılı itibariyle taşımali eğitim kapsamında 825.090 öğrencinin öğrenim gördüğü saptanmaktadır.

2.1.6 Manisa'da Taşımali Eğitim Uygulaması.

Manisa ilinde ilk kez 1996-1997 eğitim-öğretim yılında başlatılan taşımali eğitim uygulamasının 2013-2014 eğitim-öğretim yılında ulaştığı boyutları gösteren tablolar aşağıda sunulmuştur.

Tablo 2.2 Manisa İli Genelinde İlköğretim Okulları 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında Taşınalı Eğitim Kapsamında Taşınan Okullara Ait Sayısal Veriler

İlçeler	Yerleşim Biriminde Okul Öğrencisi	Birimde Olmayıp Taşınan	Doğal Afet Ya da Başka Nedenlerle Okulu Kullanılmayıp Öğrencisi Taşınan		Geldiği Okuldaki 1-4 Sınıflarda Öğrencisi		Yerleşim Birimindeki Okullarda 5-8 Sınıflar İçin Yeterli Bulunmayan Öğrencisi Taşınan		Toplam Taşınan Öğrenci Sayısı	Toplam Taşınan Okul Sayısı	Toplam Taşıma Merkezi Okul Sayısı
			Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı	Okul Sayısı	Öğrenci Sayısı			
Ahmetli	14	309	0	0	0	0	0	0	309	0	4
Akhisar	15	219	16	397	40	483	26	546	1645	82	16
Alaşehir	139	2435	1	23	0	0	2	38	2496	3	34
Demirci	21	212	1	23	37	552	32	639	1426	70	18
Gölmarmara	4	31	10	187	7	42	8	40	300	25	3
Gördes	3	38	9	224	22	326	20	477	1065	51	9
Kırkağaç	2	11	14	134	5	30	19	332	507	38	6
Köprübaşı	13	91	0	0	25	300	3	26	417	28	6
Kula	178	1670	0	0	0	0	0	0	1670	0	24
Manisa-Merkez	12	76	8	238	35	435	24	598	1347	67	24
Salihli	107	1212	0	0	10	180	21	562	1954	31	30
Sarıgöl	39	162	0	0	4	79	27	308	549	31	21
Saruhanlı	0	0	8	193	14	76	21	333	602	43	18
Selendi	127	723	0	0	46	476	15	244	1443	61	14
Soma	3	9	1	49	35	412	8	170	640	44	5
Turgutlu	21	345	30	406	1	8	1	47	806	32	17
Genel Toplam	698	7543	98	1874	281	3399	227	4360	17176	606	249

Kaynak: Manisa Milli Eğitim Müdürlüğü Taşınalı Eğitim Bürosu Verileri, 2015

Tablo 2.2 incelendiğinde 2013-2014 eğitim-öğretim yılında, Manisa il merkezi ve Ahmetli, Akhisar, Alaşehir, Demirci, Gölmarmara, Gördes, Köprübaşı, Kırkağaç, Kula,

Salihli, Sarıgöl, Saruhanlı, Selendi, Soma ve Turgutlu ilçelerinde öğretim yapan 606 İlköğretim okulundan, 9.633 öğrenci taşıma merkezi okullara taşınarak eğitimlerine devam etmektedir. Aynı şekilde hiç okulu bulunmayan 698 yerleşim biriminden 7.543 öğrenci taşıma merkezi olan okullara taşınmaktadır. Sonuç olarak toplamda 17.176 öğrenci taşınmalı eğitim kapsamında eğitim veren 249 ilkokul ve ortaokula taşınarak eğitim almaları sağlanmıştır.

Tablo 2.3 Manisa İli Genelinde Ortaöğretim Okulları 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında Taşınmalı Eğitim Kapsamında Taşınan Okullara Ait Sayısal Veriler

İlçeler	Yerleşim Biriminde		Toplam Taşınan Öğrenci Sayısı	Toplam Taşıma Merkezi Okul Sayısı
	Okul Olmayıp Öğrencisi Taşınan Yerleşim Birimi	Öğrenci Sayısı		
Ahmetli	9	169	169	1
Akhisar	510	1824	1824	14
Alaşehir	86	1530	1530	10
Demirci	57	924	924	8
Gölmarmara	28	221	221	5
Gördes	31	449	449	2
Kırkağaç	73	321	321	5
Köprübaşı	30	140	140	1
Kula	235	800	800	8
Manisa-Merkez	32	639	639	10
Salihli	111	1463	1463	11
Sarıgöl	105	508	508	5
Saruhanlı	24	932	932	2
Selendi	152	682	682	5
Soma	94	597	597	8
Turgutlu	175	709	709	11
Genel Toplam	1752	11908	11908	106

Kaynak: Manisa Milli Eğitim Müdürlüğü Taşınmalı Eğitim Bürosu Verileri,2015

Tablo 2.3 verilerine bakıldığında 2013-2014 eğitim-öğretim yılında, Manisa il merkezi ve Ahmetli, Akhisar, Alaşehir, Demirci, Gölarmara, Gördes, Köprübaşı, Kırkağaç, Kula, Salihli, Sarıgöl, Saruhanlı, Selendi, Soma ve Turgutlu ilçelerinde bulunan 1.752 yerleşim biriminden 11.908 öğrencinin, 106 ortaöğretim okullarına taşınarak eğitimlerine devam etmelerinin sağlandığı görülmektedir.

Tablo 2. 4 Manisa İli Genelinde Özel Öğretim Okulları 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılında Taşınalı Eğitim Kapsamında Taşınan Okullara Ait Sayısal Veriler.

İlçeler	Yerleşim Biriminde		Toplam Taşınan Öğrenci Sayısı	Toplam Taşıma Merkezi Okul Sayısı
	Okul Olmayıp Öğrencisi Taşınan Yerleşim Birimi	Öğrenci Sayısı		
Ahmetli	0	0	0	0
Akhisar	12	62	62	1
Alaşehir	18	31	31	3
Demirci	0	0	0	0
Gölarmara	0	0	0	0
Gördes	0	0	0	0
Kırkağaç	0	0	0	0
Köprübaşı	0	0	0	0
Kula	6	9	9	2
Manisa-Merkez	35	375	375	22
Salihli	7	176	176	6
Sarıgöl	0	0	0	0
Saruhanlı	0	0	0	0
Selendi	0	0	0	0
Soma	7	111	111	4
Turgutlu	9	238	238	9
Genel Toplam	94	1002	1002	47

Kaynak: Manisa Milli Eğitim Müdürlüğü Taşınalı Eğitim Bürosu Verileri,2015

Tablo 2.4'e göre 2013-2014 eğitim-öğretim yılı için, Manisa il merkezi ve Ahmetli, Akhisar, Alaşehir, Demirci, Gölarmara, Gördes, Köprübaşı, Kırkağaç, Kula, Salihli, Sarıgöl, Saruhanlı, Selendi, Soma ve Turgutlu ilçelerinde bulunan 94 yerleşim biriminden 1.002 özel öğretim öğrencisi 47 taşıma merkezi olan özel eğitim okullarına devam ettirilmiştir.

Tablo 2.5 2013-2014 Eğitim-Öğretim Yılı Manisa İli ve İlçeleri Taşımali Eğitim Genel Durumu

Eğitim Kademesi	Öğretim Yılı	Taşınan Yerleşim Birimi	Taşıma Merkezi Olan Okul Sayısı	Toplam Öğrenci Sayısı	Taşıma Yapılan Öğrenci Sayısı	Taşınan Öğrenci Yüzdesi (%)	Öğrenci Başına Düşen Harcama Taşıma+ Yemek (TL)
İlköğretim (İlkokul+Ortaokul)	2013-2014	1021	168	161.64 1	17.176	10,62	1.632,30
Orta Öğretim	2013-2014	669	108	68.462	11.908	17,39	1.499,68
Genel Toplam	2013-2014	1690	276	230.10 3	29.084	12,63	3.131,98

Kaynak: Manisa Milli Eğitim Müdürlüğü Taşımali Eğitim Bürosu Verileri,2015

(Tablo 2.2'de Okullar İlkokul ve Ortaokul olmak üzere ayrı ayrı gruplandırılıp hesaplanmış olup, Tablo 2.5'te bulunan Manisa Milli Eğitim Müdürlüğü verilerinde İlkokul ve Ortaokullar İlköğretim grubu olarak ele alınarak hesaplanmıştır.)

Tablo 2.5 verileri incelendiğinde, 2013-2014 eğitim-öğretim yılı için, Manisa il merkezi ve Ahmetli, Akhisar, Alaşehir, Demirci, Gölarmara, Gördes, Köprübaşı, Kırkağaç, Kula, Salihli, Sarıgöl, Saruhanlı, Selendi, Soma ve Turgutlu ilçelerinde uygulanmakta olan taşımali eğitimin en genel sayısal değerleri görülmektedir. Bu sayısal değerlere göre Manisa ili ve ilçelerinde bulunan 1690 yerleşim biriminden, 276 taşıma merkezi okula, 29.084 öğrenci taşınmaktadır. Yine 2013-2014 eğitim öğretim yılı için Manisa ili ve ilçelerinde öğretim gören toplam 230.103 öğrenci olduğu görülmektedir. Toplam öğrenci içinde taşımali eğitim kapsamında öğretim gören öğrenci oranının % 12,63 olduğu ve öğrenci başına düşen, harcama giderlerinin (yemek ve taşıma) yıllık 3.131,98 TL olduğu tespit edilmektedir.

2.1.7 Akademik Başarı

Akademik başarı, öğrencinin bulunduğu okul/sınıf ve derslere göre belirlenmiş sonuçlara ulaşmada göstermiş olduğu ilerlemedir (Ateşoğlu, 2013). Akademik başarı, belirli bir programın sonucunda öğrencinin program hedeflerine ilişkin gösterdiği yeterlilik düzeyidir (Demirel, 2012). Akademik başarı, bilimsel yollarla çalışma alışkanlığı, sosyal davranışlar, ekonomik tutum ve değer yargıları kazandırmak ve kendini gerçekleştirmiş bireyler yetiştirmek olarak tanımlanabilir (Özdemir, 2003). Başka bir tanıma göre ise akademik başarı, herhangi bir okulda okutulan dersler için öğretmenler tarafından takdir edilen notlar, test puanları ya da her ikisi ile belirlenen beceriler ve kazanılan bilgilerdir. Ayrıca, öğretmenlerce takdir edilen notların dışında son yıllarda geliştirilen standart başarı testleri de akademik başarıyı belirlemede bir ölçüt olarak kullanılmaktadır (Doğusal ve Tezel, 1987).

Okuldaki akademik başarı notları, öğrencilerin derslerdeki durumları ve gelişmeleri konusunda ilgililere (ana-babalara, öğretmenlere) bilgi verme aracı olarak kullanılabilir gibi, öğrenciler hakkında verilen çeşitli kararlara dayanak teşkil edecek ölçütler olarak da kullanılmaktadır. (Koç, 1981). Okuldaki başarı öğrencinin okul programının gerektirdiği bilgi ve becerileri kazanması ve bu becerileri günlük yaşantısında en iyi biçimde kullanabilmesidir (Tekin, 1973).

Okul başarısı, akademik açıdan gösterilen üstünlüğe göre saptanan bir göstergedir. Okul, bilginin kazanıldığı, bilişsel gelişimin sağlandığı, akademik üstünlüğe ulaşmak için ortamın hazırlandığı bir yerdir. Üstün olarak kabul edilen notlar okul başarısını; bu notların altında olan notlar ise okul başarısızlığını ifade eder (Yapıcı ve Keskin 2000).

Öğrencilerin akademik başarıları ilköğretim kurumlarında, MEB Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğine göre değerlendirilir. Bu yönetmeliğin 31. Maddesinin 1. bendinde “İlkokullarda öğrencilere sınıf tekrarı yaptırılmaması esastır” ibaresi bulunmakta ve 2. bendinin a fıkrasında “Öğrenci kendi yaş grubu içinde yetiştirilir ve bir bütün olarak değerlendirilir. Bu eğitim kademesi, öğrencilerin derslerdeki başarısızlığına bakılarak elenecekleri bir dönem değil, öğretim programlarında öngörülen derslerin ve sosyal etkinlik çalışmalarının ortak katkısıyla ilgi ve yeteneği ölçüsünde yetiştirilecekleri bir dönem olarak değerlendirilir” denilmektedir (MEB, 2014).

Yine MEB Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliğinin öğrenci başarısının değerlendirilmesi bölümünde bulunan 20. Maddenin 2. Bendinde, ilkokul 1,

2 ve 3 üncü sınıflarda öğrencilerin başarıları; gelişim düzeyleri dikkate alınarak öğretmen rehberliğinde gerçekleştirilen ders etkinliklerine katılımları ile öğretim programlarında belirtilen ölçme ve değerlendirme ilkelerine göre tespit edilir. Karnede “çok iyi”, “iyi” ve “geliştirilmeli” şeklinde gösterilir denilmekte, 3. bendinde, İlkokul 4 üncü sınıfta öğrenci başarıları; sınavlar ile ders etkinliklerine katılım çalışmalarından alınan puanlara göre değerlendirilir ibaresi bulunmaktadır. İlgili yönetmeliğin 4. bendinde ise Ortaokul ve imam-hatip ortaokullarında öğrencilerin başarıları; sınavlar, ders etkinliklerine katılım ve varsa proje çalışmalarından alınan puanlara göre değerlendirilir hükmü yer almaktadır (MEB, 2014).

İlkokul 4 üncü sınıfta öğrenci başarıları; sınavlar ile ders etkinliklerine katılım çalışmalarından alınan puanlara göre değerlendirilir. Ortaokul ve imam-hatip ortaokullarında öğrencilerin başarıları; sınavlar, ders etkinliklerine katılım ve varsa proje çalışmalarından alınan puanlara göre değerlendirilir. İlkokul 4 üncü sınıf ile ortaokul ve imam-hatip ortaokulunda dönem puanı, yılsonu puanı ve yılsonu başarı puanı 100 tam puan üzerinden belirlenir. Yüzlük puan sisteminde 0 - 44,99 puanlar başarısız, 45,00 ve üzeri puanlar başarılı olarak değerlendirilir. Öğretmenler her ders için verdikleri puanları e-okul sistemi üzerindeki “Öğretmen Puan Çizelgesi” ne zamanında işler ve bu puanlar karneye işlenir (MEB, 2014).

İlkokul 4 üncü sınıfta bir dersin dönem puanı, öğrencinin sınavlar ve ders etkinliklerine katılımından aldığı puanların aritmetik ortalaması ile belirlenir. Ortaokul ve imam-hatip ortaokullarında ise bir dersin dönem puanı, Öğrencinin sınavlardan, ders etkinliklerine katılımdan ve varsa projeden aldıkları puanların aritmetik ortalaması ile belirlenir. Bir dersin yılsonu puanı, birinci ve ikinci dönem puanlarının aritmetik ortalamasıdır. Dersin yılsonu puanı ile o dersin haftalık ders saati sayısının çarpımından elde edilen puan, o dersin ağırlıklı puanıdır. Yılsonu başarı puanı, derslerin yılsonu puanlarının aritmetik ortalamasıdır. Yılsonu başarı puanı öğrenim belgesinde belirtilir. Bir üst sınıfa devam etmek için öğrencinin iki dönem başarı puanının aritmetik ortalaması, her ders için 45,00’den az olamaz (MEB, 2014).

İlkokul 4 üncü sınıf ile ortaokul ve imam-hatip ortaokullarının bütün sınıflarında, puan ortalaması Türkçe dersinden 55.00, diğer derslerin her birinden 45.00 puandan aşağı olmamak şartı ile tüm derslerin dönem ağırlıklı puan ortalaması 70.00-84.99 olanlar "Teşekkür", 85.00 puan ve yukarı olanlar "Takdir" belgesi ile ödüllendirilir (MEB, 2014).

Öğrencilerin akademik başarıları üzerinde birçok değişkenin etkisi bulunmaktadır. Başarı güdüsü, kaygı, ailenin nitelikleri, sosyo-ekonomik özellikler, okul ve eğitim koşullarının yetersiz oluşu, genel çevre özellikleri, beslenme ve sağlık koşulları gibi faktörler başarıyı etkileyen değişkenler arasında yer almaktadır (Özgüven, 1998).

Akademik başarı konusunun bir alt başlığı olarak değerlendirilebileceğimiz bir konu da öğrencilerin okuldaki akademik başarılarına etki eden faktörler konusudur. Bu alt konu da, eğitim araştırmacılarının en çok ilgisini çeken araştırma konularından birisidir. Öğrenci başarısını olumlu ve olumsuz yönde etkileyen faktörler ele alındığında ise karşımıza birçok faktör çıktığı söylenebilir. Bu faktörlerin başlıcaları şunlardır: başarı güdüsü, kaygı, ailenin nitelikleri, sosyo-ekonomik özellikler, okul ve eğitim koşullarının yeterli- yetersiz oluşu, genel çevre özellikleri, beslenme ve sağlık koşulları, televizyon seyretme alışkanlıkları, temel demografik özellikler, içinde yer aldığı akran grubunun değer ve normları, eğitim programlarının niteliği, okul yöneticilerinin ve eğitim uzmanlarının yeterlilikleri, sınıf düzeyi, dersin türü ve niteliği, eğitim araçlarının niceliği-niteliği (Arıcı, 2007).

Okul ve ailenin, çocuğun geliştirilmesinde en çok işbirliği yapan ve yapması gereken, en önemli etkiye sahip iki kurumdur. Çünkü hem okul hem de ailelerin en önemli ilgi alanlarının başında öğrencinin akademik başarısı gelmektedir (Carneiro, 2008).

Akademik başarıyı etkileyen diğer önemli etmenlerden birisi de öğretmenlerdir. Öğretmenin, etkili öğretme becerilerine sahip olması, öğrencinin sınıf içi etkinliklere katılımını sağlayabilmesi, sınıf yönetimini başarılı bir şekilde gerçekleştirebilmesi öğrencinin akademik başarısı üzerinde doğrudan etkili faktörler olarak görülmektedir (Şerefli, 2003).

Okulun fiziki durumu ve etkinlik alanlarının yeterli olması da öğrencinin akademik başarısı üzerinde etkili faktörler arasında yer almaktadır. Sınıfın bulunduğu fiziki alanın genişliği, sınıfların içinin ve çevrenin düzenlenmesi, mobilyalar ve ışıklandırma gibi konular okulun sahip olduğu fiziksel unsurları oluşturmaktadır (Özbay, 1999).

Öğrencilerin okuldaki başarısını etkileyen değişkenleri, okul dışı ve okul içi faktörler olmak üzere iki başlık altında incelemek de mümkündür. Öğrencilerin televizyon seyretme alışkanlıkları, evdeki bilgisayar kullanımı, ailenin sosyo-ekonomik durumu, temel demografik özellikler, çocuğun içinde yer aldığı akran grubunun değer ve normlar öğrenci başarısını etkileyen okul dışı faktörler arasında sayılabilir. Başarıyı etkileyen okul içi faktörler arasında ise eğitim programlarının niteliği, okul yöneticilerinin ve

eğitim uzmanlarının yeterlilikleri, sınıf d¼zeyi, dersin t¼r¼ ve niteliği, eğitim araçlarının niceliği-niteliği yer almaktadır. Bu fakt¼rler, başarıyı etkileyen çok sayıda değişkeni içinde barındırırlar (¼zer ve Burgaz, 2002).

Okul başarı sı akademik açıdan g¼sterilen ¼st¼nl¼đe g¼re saptanan bir g¼stergedir. Okul, bilişsel gelişimin sağlandığı, bilginin kazanıldığı, akademik ¼st¼nl¼đe ulaşmak için gerekli ortamın hazırlandığı bir yerdir. ¼st¼n olarak kabul edilen notlar okul başarısını; bu notların altında olan notlar ise okul başarısızlığını ifade eder. ¼đrencilerin başarılı ve başarısız olarak nitelendirilmesinde derslerde alınan notların oranı davranışların değerlendirilmesine g¼re daha etkilidir (Olca ve D¼ř, 2009).

T¼m bunların ışığında akademik başarıyı, ¼đrencilerin buldukları sınıflardaki derslerde, m¼fredatın gerektirdiği kazanımların ¼lme teknikleri ile değerlendirilip, sahip oldukları bilgilerin tespit edilmesi ve ¼đrencinin ne kadar kendini gerekleştirebildiğinin saptanması şeklinde ifade etmek m¼mk¼nd¼r.

2.2 Konu İle İlgili Araştırmalar

Hakbilen (1984) tarafından yapılan, *İlkokul ağı çocuklarının Okul Başarılarını Etkileyen Fakt¼rlerin İncelenmesi*, adlı araştırma ilkokul ¼¼nc¼ sınıf ¼đrencilerinin okul başarılarına etki eden fakt¼rleri araştırmak ve okul başarısı ile davranış bozukluğu ilişkisini incelemek ¼zere, 1982-1983 ¼đretim yılında, Ankara merkez ilçelere bağlı sosyo-ekonomik d¼zeylerine g¼re ¼st-orta ve alt olmak ¼zere ¼ gruba ayrılan 14 ilkokulda ¼đrenim g¼ren toplam 773 ¼đrencinin anneleriyle y¼z y¼ze g¼r¼řme yoluyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, veri toplama aracı olarak, ¼rneklemeye giren ¼đrencilerin kişisel ve ailesel ¼zelliklerini tespit amacıyla çeşitli sorular ve ¼đrencilerin davranış bozukluklarını belirlemeye y¼nelik 63 maddeden oluşan davranış bozukluğu belirti listesi, okul başarısının değerlendirilmesinde de ¼đrencilerin sınıf geçme notları kullanılmıştır. Araştırma sonucunda ¼đrencilerin yaklaşık %25'inin az başarılı, %75'inin de başarılı durumda buldukları, kız ¼đrencilerin erkek ¼đrencilere g¼re daha başarılı oldukları, davranış bozukluğu olanların okul başarılarının daha d¼ř¼k olduğu, alt sosyoekonomik d¼zeydeki ¼đrencilerin her boyutta, orta ve y¼ksek sosyo-ekonomik d¼zeye mensup ¼đrencilerden, daha d¼ř¼k ortalamalara sahip oldukları bulgularına ulaşılmıştır. Annenin ve babanın ¼đrenim durumu, annenin bir işte çalışıp çalışmaması ile başarı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark çıkmamıştır.

Berber (1990) tarafından yapılan, *Sosyo-Ekonomik Faktörlerin ve Ana-Baba Tutumlarının Okul Başarısına Etkisi*, adlı araştırma sosyo-ekonomik faktörlerin ve ana-baba tutumlarının öğrencinin okul başarısına etkisini incelemek amacıyla, 1989-1990 öğretim yılında Konya İl Merkezi'nde tesadüfi olarak seçilen 246 lise öğrencisi üzerinde, okullardan alınan not ortalamaları, ana-baba tutum ölçeği ve bilgi formu yoluyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada; kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha başarılı oldukları, ailesinin gelir düzeyi yüksek olan öğrencilerin okul başarılarının, ailesinin gelir seviyesi alt düzeyde olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşılmıştır.

Aslan (1994) tarafından yapılan, *İlkokul Öğrencilerinin Başarı ve Başarısızlıklarında Aile Faktörü*, adlı araştırma ilkokul öğrencilerinin başarı ve başarısızlıklarının; sosyal, kültürel ve ekonomik boyutlarda olmak üzere, aile ile ilişkisini incelemek amacıyla, Ankara İli'nde; üst, orta ve alt sosyo-ekonomik düzeyi temsil eden üç ilköğretim okulunda öğrenim gören 4. sınıf düzeyinde toplam 32 öğrenci ve 32 veliden oluşan örneklem grubu üzerinde anket yoluyla gerçekleştirilmiştir.

Araştırmada, öğrenci başarı düzeyiyle, baba öğrenim düzeyi arasında anlamlı ilişki olmadığı, anne öğrenim düzeyi ile arasında anlamlı ilişki olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Anne-babanın mesleği ile öğrenci başarısı arasında da ilişki bulunamamıştır. Araştırmanın bulgularından birisi de, ailedeki birey sayısı ile başarı düzeyi arasında anlamlı ilişkinin olmasıdır. Birey sayısı arttıkça, başarı düşmektedir. Sonuç olarak, öğrencinin okuldaki performansının ailesinin sosyo-kültürel seviyesine ilişkin değişkenler ile doğrudan ya da dolaylı olarak ilişkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Güner (1995) tarafından yapılan, *Öğretmenlerin, Öğrencilerin Okuldaki Akademik Başarılarına Etkileri Üzerine Bir Araştırma*, adlı araştırma öğretmenlerin, kişisel ve mesleki niteliklerinin öğrenci başarısı üzerindeki etkilerini ortaya koymak amacıyla, 1994-1995 Öğretim Yılı'nda İzmir ili'ndeki 4 lisede öğrenim gören 160 lise son sınıf öğrencisi üzerinde; kişisel bilgilere, öğretmenlerin kişisel niteliklerine ve mesleki özelliklerine yönelik maddelerin bulunduğu, 3 kısımdan oluşan anket yoluyla gerçekleştirilmiştir. Anketlerden 142'si değerlendirmeye alınmış, elde edilen veriler Ki-Kare tekniği kullanılarak analiz edilmiştir. Analiz sonucu elde edilen bulgular, frekans ve yüzdelikler, tablolaştırılarak yorumlanmıştır. Araştırmada; öğretmenlerin, hoşgörülü, arkadaş gibi davranma, sevgiyle yaklaşma, güvenilir olma, kendine güvenme, neşeli olma, gibi kişisel özellikleriyle, akıcı konuşma, dersi yöntemleri zenginleştirerek

sunma, öğrenci katılımını sağlama, gibi mesleki yeteneklerinin öğrenci başarısını doğrudan etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Ulular (1997) tarafından yapılan, *Ortaokul Öğrencilerinin Okul Başarılarını Etkileyen Zihinsel Olmayan Etmenler*, adlı araştırma ortaokul öğrencilerinin okul başarılarının, cinsiyet, ana-baba öğrenim durumu, ailenin gelir durumu, oturdukları evin kira olup olmadığı, kardeş sayısı, evdeki ders çalışma ortamı, ders çalışma süresi, sınıf düzeyi ve ana-baba tutumları gibi zihinsel olmayan faktörlere göre farklılaşp farklılaşmadığını inceleme amacıyla, 1995-1996 öğretim yılında Ankara İli merkez ilçelerdeki üç ilköğretim okulunda öğrenim gören, random yöntemiyle seçilen, 419 öğrenci üzerinde gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, cinsiyetin, annenin ve babanın öğrenim düzeyinin, ailenin aylık gelir düzeyinin, kardeş sayısının, sınıf düzeyinin, öğrencilerin okul başarılarını etkiledikleri sonucuna ulaşılmıştır.

Özler (1998) tarafından yapılan, *Temel Eğitimde (İlköğretim) Öğretmen Niteliklerinin Öğrenci Başarılarına Etkileri Üzerine Bir İnceleme*, adlı araştırma, ilköğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin, öğrencilerin akademik başarılarına etkilerini ortaya koymak amacıyla, 1997-1998 Öğretim Yılı'nda İzmir İli'nde bulunan üç ilköğretim okulunda görev yapan 123 öğretmen ve öğrenim gören 192 öğrencinin görüşlerine dayalı olarak gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, öğrencilerin öğretmenden mesleki nitelikleri açısından “dersle ilgili sorularına gereken önemi vermesi”nin, kişisel nitelikleri açısından da, “hoşgörülü olması”nın en büyük beklentileri olduğu, elde edilen bulgulardandır.

Akcan (2001) tarafından yapılan, *Ailenin İlköğretimde Öğrenci Başarısına Etkisi (Söğütlü Örneği)*, adlı araştırma, ailenin çeşitli özelliklerinin öğrenci başarısına etkilerini incelemek amacıyla, 1999-2000 Öğretim Yılında Sakarya'nın Söğütlü İlçesi'ndeki ilköğretim okullarında öğrenim gören 198 öğrenciden oluşan örneklem üzerinde anket uygulaması yoluyla gerçekleştirilmiştir. Araştırmada, kardeşi olanların olmayanlara, annesi çalışmayanların çalışanlara, babası memur olan öğrencilerin olmayanlara göre okul başarısının daha yüksek olduğu bulgularına ulaşılmıştır. Babanın ve annenin eğitim düzeyi yükseldikçe okul başarısının da yükseldiği araştırmanın diğer bulgularındandır.

BÖLÜM III

3. YÖNTEM

Araştırmanın yöntem bölümünde; araştırmanın modeli, verilerin toplanması ve verilerin analizine ilişkin bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Araştırma, öğrencilerin cinsiyetlerine, sınıf düzeylerine, taşınma durumlarına ve aldıkları belgelere göre aritmetik not ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik, Sosyal Bilgiler, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük, Yabancı Dil, TEOG puanları arasındaki farkları incelemesinden dolayı tarama modelindedir. Tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekilde betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır (Karasar, 2005).

3.2. Verilerin Toplanması

Araştırmanın verilerini toplamak için, öncelikle araştırmacı tarafından Manisa İl Millî Eğitim Müdürlüğü'nden izin alınmıştır. Ardından belirlenen okullara gidilerek öğrencilerin bazı değişkenlerine ve başarılarına ilişkin veriler elde edilmiştir. Ayrıca İl Millî Müdürlüğü'nün Taşınmalı Eğitim Bürosundan taşınmalı eğitime ilişkin veriler elde edilmiştir.

3.3. Verilerin Analizi

Verilerin analizinde SPSS (Statistical Package for Social Sciences) 17.00 paket programı kullanılmıştır. Öğrencilerin cinsiyetlerine ve taşınma durumlarına göre aritmetik not ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri,

Matematik puanlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için bağımsız örneklem t-Test yapılmıştır.

Öğrencilerin aldıkları belgelere göre aritmetik not ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik puanlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi yapılmıştır. Öğrencilerin aldıkları belgelere göre Yabancı Dil puanlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için ve de sınıflarına göre aritmetik not ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik puanlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için Kruskal Wallis analizi yapılmıştır. Ayrıca 5,6,7. Sınıfların aldıkları belgelere ve sınıflarına göre Sosyal Bilgiler puanlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi ve cinsiyet ve taşınma durumlarına göre Sosyal Bilgiler puanlarının farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için bağımsız örneklem t-Test yapılmıştır.

Son olarak 8. Sınıfların İnkılap Tarihi ve TEOG puanlarının aldıkları belgelere göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için tek yönlü varyans analizi ve cinsiyet ve taşınma durumlarına göre farklılaşp farklılaşmadığını belirlemek için bağımsız örneklem t-Test yapılmıştır.

Yapılan tüm istatistiksel çalışmalarda anlamlılık düzeyi $p = 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

BÖLÜM IV

4. BULGULAR VE YORUMLAR

Bu bölümde her alt probleme ilişkin elde edilen bulguların tabloları ve bu bulgulara ait yorumlar yer almaktadır.

4.1 Cinsiyet Değişkenine Göre Ortak Derslerin Aritmetik Not Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Aşağıdaki tabloda 5., 6., 7. ve 8. sınıf ortaokul öğrencilerin cinsiyetlerine göre aritmetik not ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik , Yabancı Dil puanlarına uygulanan Bağımsız Örneklem T Testi sunulmuştur.

Tablo 4.1 Öğrencilerin Cinsiyetlerine Göre Aritmetik Not Ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik , Yabancı Dil Puanlarına Uygulanan Bağımsız Örneklem T Testi

	Cinsiyet	N	\bar{X}	S.s.	T	P
Aritmetik Not Ortalaması	Kız	355	75,4050	14,55805	6,54	,00
	Erkek	350	68,1720	14,81646		
Türkçe	Kız	355	73,9608	17,21647	7,90	,00
	Erkek	350	63,5801	17,65387		
Matematik	Kız	355	66,4797	18,28858	3,94	,00
	Erkek	350	61,1108	17,80515		
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	Kız	355	79,4417	13,22277	5,51	,00
	Erkek	350	73,4503	15,52529		
Fen Bilimleri	Kız	355	70,4305	18,06308	5,16	,00
	Erkek	350	63,2933	18,59397		
Yabancı Dil	Kız	355	67,8284	17,70047	7,92	,00
	Erkek	350	57,7666	15,94804		

Tablo 4.1'deki veriler göz önüne alındığında, cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin aritmetik not ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik, Yabancı Dil puanları için yapılan bağımsız grup t testinde bütün puanlar için elde edilen t değerleri istatistiksel açıdan anlamlıdır ($p < .05$). Buna göre öğrencilerin aritmetik not ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik, Yabancı Dil puanları farklılaşmaktadır. Kız öğrencilerin aritmetik not ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik, Yabancı Dil puanları erkek öğrencilerin puanlarından daha yüksektir.

4.2 Taşınma Durumu Değişkenine Göre Ortak Derslerin Aritmetik Not Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Tablo 4.2'de öğrencilerin taşınma durumlarına göre aritmetik not ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik, Yabancı Dil puanlarına uygulanan Bağımsız Örneklem T Testi gösterilmektedir.

Tablo 4.2 Öğrencilerin Taşınma Durumlarına Göre Aritmetik Not Ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik , Yabancı Dil Puanlarına Uygulanan Bağımsız Örneklem T Testi

	Taşınma durumu	N	\bar{X}	S.s.	T	P
Aritmetik Not Ortalaması	Taşınmalı	245	66,2476	14,18658	-7,40	,00
	Yerleşik	460	74,7789	14,76901		
Türkçe	Taşınmalı	245	63,8087	17,91562	-5,43	,00
	Yerleşik	460	71,4696	17,77307		
Matematik	Taşınmalı	245	57,9884	15,74084	-6,70	,00
	Yerleşik	460	66,9172	18,72418		
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	Taşınmalı	245	73,0551	14,94224	-4,55	,00
	Yerleşik	460	78,2845	14,27186		
Fen Bilimleri	Taşınmalı	245	61,3286	17,86305	-5,91	,00
	Yerleşik	460	69,8478	18,41668		
Yabancı Dil	Taşınmalı	245	58,6326	16,00340	-4,89	,00
	Yerleşik	460	65,0704	17,98098		

Tablo 4.2'deki veriler göz önüne alındığında, taşınma durumu değişkenine göre öğrencilerin aritmetik not ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik, Yabancı Dil puanları için yapılan bağımsız grup t testinde bütün puanlar için elde edilen t değerleri istatistiksel açıdan anlamlıdır ($p < .05$). Buna göre öğrencilerin aritmetik not ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik, Yabancı Dil puanları farklılaşmaktadır. Yerleşik öğrencilerin aritmetik not ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik, Yabancı Dil puanları taşınmalı öğrencilerin puanlarından daha yüksektir.

4.3 Aldıkları Belge Değişkenine Göre Ortak Derslerin Aritmetik Not Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Öğrencilerin aldıkları belgelere göre aritmetik not ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik puanlarına uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 4.3.1 Öğrencilerin Aldıkları Belgelere Göre Aritmetik Not Ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik Puanlarına Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi

		Kareler		Kareler		
		Toplamı	df	Ortalaması	F	Sig.
Aritmetik Ortalaması	Not Gruplar arası	107904,684	4	26976,171	356,583 ,000	
	Gruplar içi	52956,329	700	75,652		
	Toplam	160861,013	704			
Türkçe	Gruplar arası	153019,812	4	38254,953	336,123 ,000	
	Gruplar içi	79668,678	700	113,812		
	Toplam	232688,489	704			
Matematik	Gruplar arası	150340,921	4	37585,230	314,019 ,000	
	Gruplar içi	83783,528	700	119,691		
	Toplam	234124,448	704			

Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	Gruplar arası	66343,228	4	16585,807	135,004 ,000
	Gruplar içi	85998,186	700	122,855	
	Toplam	152341,415	704		
Fen Bilimleri	Gruplar arası	150618,135	4	37654,534	278,856 ,000
	Gruplar içi	94522,457	700	135,032	
	Toplam	245140,592	704		

Tablo 4.3.1 incelendiğinde alınan belge değişkenine göre öğrencilerin aritmetik not ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik puanları arasındaki fark anlamlıdır ($p < .05$). Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan LSD testi sonucunda; ortalama yetersiz ve 45'ten küçük notu var grubunda yer alan öğrencilerin puanları hariç, diğer grupların bütün puanları arasında fark vardır.

Yabancı dil puanlarında Levene Testi'nin anlamlı olması; grup varyanslarının homojen olmaması nedeniyle parametrik olmayan Kruskal Wallis Testi yapılmasına karar verilmiştir. Tablo 4.3.2'de öğrencilerin aldıkları belgelere göre yabancı dil puanlarına ilişkin Kruskal Wallis Testi verileri sunulmuştur:

Tablo 4.3.2 Öğrencilerin Aldıkları Belgelere Göre Yabancı Dil Puanlarına İlişkin Kruskal Wallis Testi

Alınan Belge	N	Sıra Ortalaması	X^2	P
Yabancı dil Takdir	177	569,61	399,56	,00
Teşekkür	232	390,01		
Türkçe Ortalaması 55den Küçük	150	158,57		
45ten Küçük Notu Var	56	195,20		
Ortalama Yetersiz	90	253,83		

Tablo 4.3.2'de öğrencilerin Yabancı Dil puanlarının alınan belge değişkenine göre karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal Wallis Testi sonuçları incelendiğinde, grupların Yabancı Dil puanları arasında anlamlı fark vardır ($p < .05$). Sıra ortalamalarına bakıldığında takdir alan grubun puanının oldukça yüksek olduğu görülmektedir.

4.4 Sınıf Düzeyleri Değişkenine Göre Ortak Derslerinin Aritmetik Not Ortalamalarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Aşağıdaki tablo bize, öğrencilerin sınıf düzeyine göre aritmetik not ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik ve Yabancı Dil puanlarına ilişkin Kruskal Wallis Testi sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 4.4 Öğrencilerin Sınıf Düzeyine Göre Aritmetik Not Ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik ve Yabancı Dil Puanlarına İlişkin Kruskal Wallis Testi

	Sınıf	N	Sıra Ortalaması	X ²	P
Yabancı dil	5.sınıf	173	394,91	17,711	,00
	6.sınıf	146	377,85		
	7.sınıf	185	334,59		
	8.sınıf	201	315,82		
Aritmetik Not Ortalaması	5.sınıf	173	375,01	2,77	,43
	6.sınıf	146	345,14		
	7.sınıf	185	349,38		
	8.sınıf	201	343,10		
Türkçe	5.sınıf	173	369,49	3,32	,34
	6.sınıf	146	337,28		
	7.sınıf	185	339,23		
	8.sınıf	201	362,90		
Matematik	5.sınıf	173	386,32	17,04	,00
	6.sınıf	146	362,33		
	7.sınıf	185	366,82		
	8.sınıf	201	304,82		
Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi	5.sınıf	173	359,66	15,21	,00
	6.sınıf	146	299,52		
	7.sınıf	185	386,26		
	8.sınıf	201	355,50		
Fen Bilimleri	5.sınıf	173	379,90	4,05	,26
	6.sınıf	146	341,99		
	7.sınıf	185	343,44		
	8.sınıf	201	346,64		

Tablo 4.4’de öğrencilerin aritmetik not ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik ve Yabancı Dil puanlarının sınıf değişkenine

göre karşılaştırılmasına ilişkin Kruskal Wallis Testi sonuçları incelendiğinde, grupların Yabancı Dil, Matematik ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi puanları arasında anlamlı fark vardır ($p < .05$). Sıra ortalamalarına bakıldığında 5. Sınıfların Yabancı Dil ve Matematik puanları en yüksek iken, 7. sınıfların Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi puanları en yüksektir.

4.5 Aldıkları Belge ve Sınıf Düzeyleri Değişkenine Göre Sosyal Bilgiler Puanına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Aşağıdaki tabloda öğrencilerin aldıkları belgelere ve sınıf düzeylerine göre Sosyal Bilgiler puanlarına uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi sonuçları sunulmuştur.

Tablo 4.5 Öğrencilerin Aldıkları Belgelere ve Sınıf Düzeylerine Göre Sosyal Bilgiler Puanlarına Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi

		Kareler		Kareler		
		Toplamı	df	Ortalaması	F	Sig.
Belge	Gruplar arası	76034,093	4	19008,523	160,369	,000
	Gruplar içi	59146,323	499	118,530		
	Toplam	135180,416	503			
Sınıf	Gruplar arası	1063,806	2	531,903	1,987	,138
	Gruplar içi	134116,610	501	267,698		
	Toplam	135180,416	503			

Tablo 4.5 incelendiğinde alınan belge değişkenine göre öğrencilerin Sosyal Bilgiler puanları arasındaki fark anlamlıdır ($p < .05$). Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan LSD testi sonucunda; ortalama yetersiz ve 45'ten küçük notu var grubunda yer alan öğrencilerin puanları hariç, diğer grupların bütün puanları arasında fark vardır. Ancak sınıf değişkenine göre öğrencilerin Sosyal Bilgiler puanları arasındaki fark anlamsızdır ($p > .05$).

4.6 Taşınma Durumu ve Cinsiyet Değişkenlerine Göre Öğrencilerin Sosyal Bilgiler Puanına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Öğrencilerin Taşınma Durumlarına ve Cinsiyetlerine Göre Sosyal Bilgiler Puanlarına Uygulanan Bağımsız Örneklem T Testi sonuçları aşağıdaki tabloda sunulmuştur.

Tablo 4.6 Öğrencilerin Taşınma Durumlarına ve Cinsiyetlerine Göre Sosyal Bilgiler Puanlarına Uygulanan Bağımsız Örneklem T Testi

	Sosyal Bilgiler	N	\bar{X}	S.s.	T	P
Taşınma durumu	Taşınmalı	178	66,0012	15,09936	-5,24	,00
	Yerleşik	326	73,8018	16,43825		
Cinsiyet	Kız	254	74,1951	16,19849	4,43	,00
	Erkek	250	67,8482	15,99699		

Tablo 4.6'daki veriler göz önüne alındığında, taşınma durumu ve cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin Sosyal Bilgiler puanları için yapılan bağımsız grup t testinde elde edilen t değerleri istatistiksel açıdan anlamlıdır ($p < .05$). Buna göre öğrencilerin Sosyal Bilgiler puanları taşınma durumu ve cinsiyet değişkenine göre farklılaşmaktadır. Yerleşik ve kız öğrencilerin Sosyal Bilgiler puanları taşınmalı ve erkek öğrencilerin puanlarından daha yüksektir.

4.7 Cinsiyet Değişkenine Göre TEOG ve T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Puanlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

Aşağıdaki tablo 8. sınıf öğrencilerinin cinsiyetlerine göre TEOG puanlarına uygulanan Bağımsız Örneklem T Testi sonuçlarını göstermektedir.

Tablo 4.7.1 8. Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre TEOG Puanlarına Uygulanan Bağımsız Örneklem T Testi

	Cinsiyet	N	\bar{X}	S.s.	T	P
TEOG	Kız	101	323,8895	81,76596	3,54	,00
	Erkek	99	280,7911	90,26575		

Tablo 4.7.1'deki veriler göz önüne alındığında, cinsiyet değişkenine göre 8. Sınıf öğrencilerinin TEOG puanları için yapılan bağımsız grup t testinde elde edilen t değerleri istatistiksel açıdan anlamlıdır ($p < .05$). Buna göre öğrencilerin, TEOG puanları cinsiyet değişkenine göre farklılaşmaktadır. Kız öğrencilerin puanları erkek öğrencilerin puanlarından daha yüksektir.

Tablo 4.7.2'de ise 8. sınıf öğrencilerinin cinsiyetlerine göre T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük puanlarına uygulanan Bağımsız Örneklem T Testi sonuçlarına ulaşılmaktadır.

Tablo 4.7.2 8. Sınıf Öğrencilerinin Cinsiyetlerine Göre T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Puanlarına Uygulanan Bağımsız Örneklem T Testi

	Cinsiyet	N	\bar{X}	S.s.	T	P
T.C.İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	Kız	101	71,0721	16,24231	2,66	,01
	Erkek	100	64,5607	18,46052		

Tablo 4.7.2'deki veriler göz önüne alındığında, cinsiyet değişkenine göre 8. sınıf öğrencilerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük puanları için yapılan bağımsız grup t testinde elde edilen t değerleri istatistiksel açıdan anlamlıdır ($p < .05$). Buna göre öğrencilerin, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük puanları cinsiyet değişkenine göre farklılaşmaktadır. kız öğrencilerin puanları erkek öğrencilerin puanlarından daha yüksektir.

4.8 Taşınma Durumu Değişkenine Göre TEOG ve T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Pualarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

8. Sınıf öğrencilerinin taşınma durumlarına göre TEOG puanlarına uygulanan Bağımsız Örneklem T Testi sonuçları tablo 4.8.1'de gösterilmektedir.

Tablo 4.8.1 8. Sınıf Öğrencilerinin Taşınma Durumlarına Göre TEOG Puanlarına Uygulanan Bağımsız Örneklem T Testi

	Taşınma durumu	N	\bar{X}	S.s.	T	P
TEOG	Taşınmalı	67	264,3493	75,02250	-4,80	,00
	Yerleşik	133	321,8027	88,82149		

Tablo 4.8.1'deki veriler göz önüne alındığında, taşınma durumu değişkenine göre 8. sınıf öğrencilerinin TEOG puanları için yapılan bağımsız grup t testinde elde edilen t değerleri istatistiksel açıdan anlamlıdır ($p < .05$). Buna göre öğrencilerin TEOG puanları taşınma durumu değişkenine göre farklılaşmaktadır. Yerleşik öğrencilerin puanları taşınmalı öğrencilerin puanlarından daha yüksektir.

Tablo 4.8.2'de de 8. sınıf öğrencilerinin taşınma durumlarına göre T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük puanlarına uygulanan Bağımsız Örneklem T Testi sonuçları görülmektedir.

Tablo 4.8.2 8. Sınıf Öğrencilerinin Taşınma Durumlarına Göre T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Puanlarına Uygulanan Bağımsız Örneklem T Testi

	Taşınma durumu	N	\bar{X}	S.s.	T	P
T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	Taşınmalı	67	60,2240	14,98906	-4,79	,00
	Yerleşik	134	71,6369	17,68643		

Tablo 4.8.2'deki veriler göz önüne alındığında, taşınma durumu değişkenine göre 8. Sınıf öğrencilerinin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük puanları için yapılan bağımsız grup t testinde elde edilen t değerleri istatistiksel açıdan anlamlıdır ($p < .05$). Buna göre öğrencilerin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük puanları taşınma durumu değişkenine göre farklılaşmaktadır. Yerleşik öğrencilerin puanları taşınmalı öğrencilerin puanlarından daha yüksektir.

4.9 Aldıkları Belge Değişkenine Göre TEOG ve T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Puanlarına İlişkin Bulgular ve Yorumlar

8. Sınıf öğrencilerinin aldıkları belgelere göre TEOG puanlarına uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi sonuçlarına aşağıdaki tabloda ulaşılmaktadır.

Tablo 4.9.1 8. Sınıf Öğrencilerinin Aldıkları Belgelere Göre TEOG Puanlarına Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi

	Alınan belge	Kareler		Kareler		
		Toplamı	df	Ortalaması	F	Sig.
TEOG	Gruplar arası	1288104,668	4	322026,167	231,016	,000
	Gruplar içi	271821,573	195	1393,957		
	Toplam	1559926,241	199			

Tablo 4.9.1 incelendiğinde alınan belge değişkenine göre 8. Sınıf öğrencilerinin TEOG puanları arasındaki fark anlamlıdır ($p < .05$). Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan LSD testi sonucunda; ortalama yetersiz ve 45'ten küçük notu var grubunda yer alan öğrencilerin puanları hariç, diğer grupların bütün puanları arasında fark vardır.

Tablo 4.9.2 8. sınıf öğrencilerinin aldıkları belgelere göre T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük puanlarına uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi sonuçlarını gösterilmektedir.

Tablo 4.9.2 8. Sınıf Öğrencilerinin Aldıkları Belgelere Göre T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Puanlarına Uygulanan Tek Yönlü Varyans Analizi

	Alınan belge	Kareler		Kareler		
		Toplamı	df	Orlaması	F	Sig.
T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük	Gruplar arası	45327,052	4	11331,763	131,243	,000
	Gruplar içi	16922,945	196	86,342		
	Toplam	62249,997	200			

Tablo 4.9.2 incelendiğinde alınan belge değişkenine göre 8. sınıf öğrencilerin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük puanları arasındaki fark anlamlıdır ($p < .05$). Farklılıkların hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan LSD testi sonucunda; ortalama yetersiz ve 45'ten küçük notu var grubunda yer alan öğrencilerin puanları hariç, diğer grupların bütün puanları arasında fark vardır.

BÖLÜM SON

TARTIŞMA, SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu bölümde, araştırmanın alt problemlerine yönelik elde edilen bulgulara dayalı olarak tartışmalara, kuramsal çerçeve doğrultusunda yapılan yorumlar ile ulaşılan sonuçlara ve bu sonuçlar ışığında geliştirilen önerilere yer verilmektedir.

TARTIŞMA

Araştırma bulgularına göre; cinsiyet değişkenine göre öğrencilerin aritmetik not ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik, Yabancı Dil puanları farklılaşmaktadır. Kız öğrencilerin aritmetik not ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik, Yabancı Dil puanları erkek öğrencilerin puanlarından daha yüksektir. Berber (1990). kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha başarılı oldukları, ailesinin gelir düzeyi yüksek olan öğrencilerin okul başarılarının, ailesinin gelir seviyesi alt düzeyde olan öğrencilere göre daha yüksek olduğu sonuçlarına ulaşmıştır. Fırat (1997) cinsiyetin, annenin ve babanın öğrenim düzeyinin, ailenin aylık gelir düzeyinin, kardeş sayısının, sınıf düzeyinin, öğrencilerin okul başarılarını etkiledikleri sonucuna ulaşmıştır. Akcan (2001) kardeşi olanların olmayanlara, annesi çalışmayanların çalışanlara, babası memur olan öğrencilerin olmayanlara göre okul başarısının daha yüksek olduğu bulgularına ulaşmıştır. Babanın ve annenin eğitim düzeyi yükseldikçe okul başarısının da yükseldiği araştırmanın diğer bulgularındandır.

Taşınma durumu değişkenine göre öğrencilerin aritmetik not ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik, Yabancı Dil puanları farklılaşmaktadır. Yerleşik öğrencilerin Aritmetik Not Ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik, Yabancı Dil puanları taşınmalı öğrencilerin puanlarından daha yüksektir. Taşkiran (2010) Yerleşik eğitim gören

öğrencilerin yıl sonu başarı puanları ile taşınmalı eğitim gören öğrencilerin yıl sonu başarı puanları arasında anlamlı farklılık bulunmuştur. Yerleşik eğitim gören öğrencilerin yıl sonu başarı puanları, taşınmalı eğitim gören öğrencilerin puanlarından daha yüksektir.

Alınan belge değişkenine göre öğrencilerin aritmetik not ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik puanları arasındaki fark anlamlıdır. Ortalama yetersiz ve 45'ten küçük notu var grubunda yer alan öğrencilerin puanları hariç, diğer grupların bütün puanları arasında fark vardır. Ayrıca alınan belge değişkenine göre öğrencilerin Yabancı Dil puanları arasında anlamlı fark vardır. Sıra ortalamalarına bakıldığında takdir alan grubun puanının oldukça yüksek olduğu görülmektedir.

Öğrencilerin sınıf değişkenine göre Yabancı Dil, Matematik ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi puanları arasında anlamlı fark vardır. Sıra ortalamalarına bakıldığında 5. Sınıfların Yabancı Dil ve Matematik puanları en yüksek iken, 7. sınıfların Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi puanları en yüksektir. Fırat (1997) cinsiyetin, annenin ve babanın öğrenim düzeyinin, ailenin aylık gelir düzeyinin, kardeş sayısının, sınıf düzeyinin, öğrencilerin okul başarılarını etkiledikleri sonucuna ulaşmıştır. Akcan (2001) kardeşi olanların olmayanlara, annesi çalışmayanların çalışanlara, babası memur olan öğrencilerin olmayanlara göre okul başarısının daha yüksek olduğu bulgularına ulaşmıştır. Babanın ve annenin eğitim düzeyi yükseldikçe okul başarısının da yükseldiği araştırmanın diğer bulgularındandır.

Alınan belge değişkenine göre öğrencilerin Sosyal Bilgiler puanları arasındaki fark anlamlıdır. Ortalama yetersiz ve 45'ten küçük notu var grubunda yer alan öğrencilerin puanları hariç, diğer grupların bütün puanları arasında fark vardır. Ancak sınıf değişkenine göre öğrencilerin Sosyal Bilgiler puanları arasındaki fark anlamsızdır.

Öğrencilerin Sosyal Bilgiler puanları taşınma durumu ve cinsiyet değişkenine göre farklılaşmaktadır. Yerleşik ve kız öğrencilerin Sosyal Bilgiler puanları taşınmalı ve erkek öğrencilerin puanlarından daha yüksektir. Fırat (1997) cinsiyetin, annenin ve babanın öğrenim düzeyinin, ailenin aylık gelir düzeyinin, kardeş sayısının, sınıf düzeyinin, öğrencilerin okul başarılarını etkiledikleri sonucuna ulaşmıştır. Akcan (2001) kardeşi olanların olmayanlara, annesi çalışmayanların çalışanlara, babası memur olan öğrencilerin olmayanlara göre okul başarısının daha yüksek olduğu bulgularına ulaşmıştır. Babanın ve annenin eğitim düzeyi yükseldikçe okul başarısının da yükseldiği araştırmanın diğer bulgularındandır.

Öğrencilerin TEOG ve T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük puanları cinsiyet değişkenine göre farklılaşmaktadır. Kız öğrencilerin puanları erkek öğrencilerin puanlarından daha yüksektir. Fırat (1997) cinsiyetin, annenin ve babanın öğrenim düzeyinin, ailenin aylık gelir düzeyinin, kardeş sayısının, sınıf düzeyinin, öğrencilerin okul başarılarını etkiledikleri sonucuna ulaşmıştır. Akcan (2001) kardeşi olanların olmayanlara, annesi çalışmayanların çalışanlara, babası memur olan öğrencilerin olmayanlara göre okul başarısının daha yüksek olduğu bulgularına ulaşmıştır. Babanın ve annenin eğitim düzeyi yükseldikçe okul başarısının da yükseldiği araştırmanın diğer bulgularındandır.

Öğrencilerin TEOG ve İnkılap tarihi puanları taşınma durumu değişkenine göre farklılaşmaktadır. Yerleşik öğrencilerin puanları taşınmalı öğrencilerin puanlarından daha yüksektir.

Alınan belge değişkenine göre 8. Sınıf öğrencilerinin TEOG ve İnkılap Tarihi puanları arasındaki fark anlamlıdır ($p < .05$). Ortalama yetersiz ve 45'ten küçük notu var grubunda yer alan öğrencilerin puanları hariç, diğer grupların bütün puanları arasında fark vardır.

Kız öğrencilerin erkek öğrencilerden daha başarılı olduğu bu çalışmada olduğu gibi diğer araştırmacılar tarafından tespit edilen bir sonuç olup, bunun sebebi olarak ailelerin, kızlara erkeklere göre daha korumacı davranmalarından kaynaklanan eve daha bağımlı olmaları, daha disiplinli ders çalışmaları, ekonomik bağımsızlıklarını alacakları eğitimle kazanabileceklerinin farkında olmaları gibi nedenlere bağlanabilir.

Taşınmalı eğitim kapsamındaki öğrencilerin, yerleşik öğrencilere göre akademik başarılarının düşük olmasının nedenleri arasında, taşınmalı eğitim kapsamında eğitim gören öğrencilerin yerleşik öğrencilere göre daha erken kalkıp yolculuk yapmaları ve yorgun düşmeleri, buldukları okullara aidiyet duygularını taşımamaları, yeterli beslenip beslenemedikleri ve özellikle köylerde ikamet eden öğrencilerin yaşam koşullarının zorlukları olabileceği düşünülmektedir.

Alınan belge değişkenine göre öğrencilerin aritmetik not ortalamalarının, derslerin puanları ile arasındaki farkın anlamlı çıkmasının nedeni, belge almanın, derslerin puanları ile doğru orantılı olmasıdır.

TEOG puanları, öğrencilerin okulda aldıkları eğitim ve ders puanlarıyla paralel olarak benzerlik gösterdiği düşünülmekle birlikte, bu çalışmadaki sonuçlar da bunu doğrular niteliktedir. TEOG puanları ile cinsiyet ve taşınma değişkenlerine göre anlamlı sonuç çıkmasının sebebidir tıpkı diğer yukarıda belirtilen sebeplerden kaynaklanabilir.

Bu araştırma ortaokul öğrencilerinin akademik başarılarının cinsiyet, taşınma, sınıf düzeyleri ve alınan belge değişkenleri doğrultusunda nasıl bir anlam olduğunun araştırılmasıdır. Araştırma sonucunda bulunan anlamlı farklılıkların sebepleri ayrı bir araştırma konusu olarak ele alınmalı ve burada bulunan sonuçlar bir kaynak teşkil edip geliştirilmelidir.

SONUÇ

Araştırma bulgularına göre; cinsiyet, alınan belge ve taşınma durumu değişkenine göre öğrencilerin Aritmetik Not Ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik, Yabancı Dil puanları farklılaşmaktadır.

Bunun yanı sıra; Öğrencilerin sınıf değişkenine göre Yabancı Dil, Matematik ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi puanları arasında anlamlı fark vardır.

Ayrıca, alınan belge, cinsiyet ve taşınma durumu değişkenlerine göre öğrencilerin Sosyal Bilgiler puanları arasındaki fark anlamlıdır. Ancak sınıf değişkenine göre öğrencilerin Sosyal Bilgiler puanları arasındaki fark anlamsızdır.

8. sınıf öğrencilerinin TEOG puanları cinsiyet, taşınma durumu ve alınan belge değişkenine göre farklılaşmaktadır.

Son olarak Öğrencilerin T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük puanları cinsiyet, taşınma durumu ve alınan belge değişkenine göre farklılaşmaktadır.

ÖNERİLER

Araştırma bulgularına göre; cinsiyet ve taşınma durumu değişkenine göre öğrencilerin aritmetik not ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik, Yabancı Dil puanları farklılaşmaktadır. Cinsiyet ve taşınma durumunun farklılaşmaya neden olması, farklı örneklerle incelenebilir.

Alınan belge değişkenine göre öğrencilerin aritmetik not ortalamaları, Türkçe, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Fen Bilimleri, Matematik puanları arasındaki fark anlamlıdır. Ayrıca alınan belge değişkenine göre öğrencilerin Yabancı Dil puanları arasında

anlamli fark vardir. Alinan belgelerin farklılaşmaya neden olması, farklı yöntemlerle araştırılabilir.

Öğrencilerin sınıf değişkenine göre Yabancı Dil, Matematik ve Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi puanları arasında anlamlı fark vardır. Alınan belge değişkenine göre öğrencilerin Sosyal Bilgiler puanları arasındaki fark anlamlıdır. Ancak sınıf değişkenine göre öğrencilerin Sosyal Bilgiler puanları arasındaki fark anlamsızdır. Sınıf değişkenine göre elde edilen farklılıkların ve farklılaşmanın nedenlerini inceleyen araştırmalar yapılabilir.

Öğrencilerin Sosyal Bilgiler puanları taşınma durumu ve cinsiyet değişkenine göre farklılaşmaktadır. Öğrencilerin TEOG ve T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük puanları cinsiyet değişkenine göre farklılaşmaktadır. Kız öğrencilerin puanları erkek öğrencilerin puanlarından daha yüksektir.

8.sınıf öğrencilerinin TEOG ve T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük puanları taşınma durumu ve alınan belge değişkenine göre farklılaşmaktadır.

Öğrenci başarısını etkileyen diğer değişkenler incelenebilir, bu yönde eğitim politikaları oluşturulabilir.

KAYNAKÇA

1. Adem, M. (1981). *Eğitim Planlaması*. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Eğitim Araştırmaları Merkezi, Ankara: Sevinç
2. Ağırkaya, A. (2010). *Taşımali Eğitim Uygulamasında Öğretmenler ve Öğrencilerin Karşılaştıkları Güçlükler*. (Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Konya.
3. Akça, S. (2002). *Ailelerin İlköğretim Kademesinde Yaptıkları Eğitim Harcamaları*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
4. Akcan, İ. (2001). *Ailenin İlköğretimde Öğrenci Başarısına Etkisi (Söğütlü Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sakarya.
5. Akkan, H. (2000). *Öğretmen ve Yönetici Görüşlerine Göre İlköğretim Birinci Kademe Okullarının Eğitimde Fırsat Eşitliği Açısından İncelenmesi*". (Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
6. Akyüz, Y. (2001). *Türk Eğitim Tarihi*. İstanbul: Alfa.
7. Alıcıgöz, I. (1979). *İlk ve Orta Dereceli Okullarda Öğretim*. İstanbul: İnkılap ve Aka.
8. Altunsaray, A. (1996). *Taşımali İlköğretim Uygulamasının Değerlendirilmesi*. (Yüksek Lisans Tezi), Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Balıkesir.
9. Arı, A. (2003). *Taşımali İlköğretim Uygulaması (Uşak örneği)*. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, 23(1) , s.101-115.
10. Aslan, G. (1994). *İlkokul Öğrencilerinin Başarı ve Başarısızlıklarında Aile Faktörü*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
11. Arıcı, İ. (2007). *Öğrenci Ailelerinin Sosyo-Ekonomik Düzeylerinin İlköğretim Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Dersindeki Başarılarına Etkisi*. İlahiyat Fakültesi Dergisi, 12(2), 151–168.
12. Balcı, A. (2011). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeleri*. Ankara: Pegem Akademi.

13. Berber, Ş. (1990). *Sosyo-Ekonomik Faktörlerin ve Ana-Baba Tutumlarının Okul Başarısına Etkisi*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
14. Başaran, İ. E. (2006). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara: Ekinoks.
15. Bilhan, S. (1995). *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara.
16. Büyükkaragöz, S. (1994). *Genel Öğretim Metotları*. Konya: Atlas.
17. Büyükkaragöz, S., Şahin, H. (1995). *Taşınabilir İlköğretim Uygulamaları*. Eğitim ve Bilim, Cilt:19, Sayı:96.
18. Büyüköztürk, Ş., Kılıç, E., Akgün, Ö., Karadeniz,Ş., Demirel,F. (2011). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Pegem.
19. Carneiro, P. (2008). *Equality of Opportunity and Educational Achievement in Portugal*. Portuguese Economic Journal, 7(1), 17-41.
20. Demirel, Ö. (2012). *Eğitim Sözlüğü*, Ankara: Pegem.
21. Doğusal, N., Tezel, N. (1987). *İlkokul 5. Sınıf Öğrencilerinde Benlik Kavramının Akademik Başarı Üzerindeki Etkisi*. (Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
22. Ensari, H. (2003). *21. Yüzyıl Okulları İçin Toplam Kalite Yönetimi*. İstanbul: Sistem.
23. Ertürk, S. (1972). *Eğitimde Program Geliştirme*. Hacettepe Üniversitesi, Ankara.
24. Eurybase. (2010). *Directorate- General for Education and Culture. The Information Database on Education Systems in Europe*.
http://eacea.ec.europa.eu/eurydice/ressources/eurydice/eurybase/pdf/section/TR_TR_C4.pdf
25. Fidan, N., Erdem, M. (1998). *Eğitime Giriş*. İstanbul: Alkım.
26. Işık, H., Maya, I. (2003). *Taşınabilir İlköğretim Uygulaması ve Bu Uygulamaya Son Verilmesiyle İlgili Veli Görüşleri*. Kastamonu Eğitim Dergisi, c.11, s.2 , 285-296.
27. *İlköğretim Kurumları Yönetmeliği*. (2003). Resmi Gazete, Sayı:25212, 27 Ağustos 2003, s.4.
28. *İlköğretim ve Eğitim Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun*. Resmi Gazete, Sayı:28261, 11 Nisan 2012.
29. Fırat , G. (1997). *Ortaokul Öğrencilerinin Okul Başarılarını Etkileyen Zihinsel Olmayan Etmenler*. (YayımlanmamışYüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.

30. Güner, C. (1995). *Öğretmenlerin, Öğrencilerin Okuldaki Akademik Başarılarına Etkileri Üzerine Bir Araştırma*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.
31. Hakbilen, N. (1984). *İlkokul Çağı Çocuklarının Okul başarılarını Etkileyen Faktörlerin İncelenmesi*. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Hacettepe Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
32. Kabaş, N. (2006). *Taşımali İlköğretim Uygulamasında Karşılaşılan Sorunlar (Bolu İli Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
33. Karakütük, M. (1996). *Taşımali İlköğretim Uygulaması ve Sorunları (Sinan İlçesi Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
34. Karakütük, M. (1998). *Taşımali İlköğretim Uygulaması ve Sorunları (Sinan İlçesi Örneği)*. Eğitim ve Bilim Dergisi, c.22, s. 108, 16-21.
35. Karasar N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. Ankara: Nobel.
36. Kavak, Y. (1997). *Dünya'da ve Türkiye'de İlköğretim*. Ankara: Pegem.
37. Kaya, Y. K. (1993). *İnsan Yetiştirme Düzenimize Yeni Bir Bakış*. Ankara: Bilim.
38. Kefeli, S. (2005). *İlköğretim Uygulamalarının Değerlendirilmesi Normal, Yatılı ve Taşımali İlköğretim Okullarının Karşılaştırılması (Mudurnu İlçesi Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Bolu.
39. Kemertaş, İ. (2001). *Uygulamalı Genel Öğretim Yöntemleri*. İstanbul: Birsen.
40. MEB. (1973). *Milli Eğitim Temel Kanunu*. Ankara.
41. MEB. (1994). *Taşımali İlköğretim Yönergesi*. Ankara.
42. MEB. (1997). *İlköğretim Kurumları Yönetmeliği*. Ankara.
43. MEB. (1999). *Sayısal Veriler*. Milli Eğitim, Ankara.
44. MEB. (2000). *Taşımali İlköğretim Yönetmeliği*. Resmi Gazete, 24021; 15 Nisan 2000.
45. Milli Eğitim İstatistikleri. (2010). *Örgün Eğitim, 2009-2010*.
46. MEB. *Taşımali İlköğretim Uygulaması*. (kmaras.meb.gov.tr adresinden, 30.12.2014 tarihinde alınmıştır).
47. Milli Eğitim Bakanlığı Temel Eğitim Genel Müdürlüğü'nün 3.7.2012 tarihli ve *Okul dönüşümleri* konulu yazısı.
48. MEB. (2014). *Okul Öncesi Eğitim ve İlköğretim Kurumları Yönetmeliği*. Resmi Gazete, Sayı:29072, 26 Temmuz 2014.
49. Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Resmi İstatistik Program Yayını, 2013.

50. Milli Eğitim Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı Resmi İstatistik Program Yayını, 2014.
51. Olcay, A., Döş, İ. (2009). *Ortaöğretimde Başarıyı Olumsuz Etkileyen Unsurların Öğrenci Boyutuyla Tespitine Yönelik Bir Uygulama*. Gaziantep Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi, 8(1), s.131-155.
52. Özbay, Y. (1999). *Gelişim ve Öğrenme Psikolojisi*. Trabzon: Empati.
53. Özer, Z., Burgaz, B. (2002). *Kalabalık Sınıf, Nitelikli Öğretmen*. Bilim ve Teknik Dergisi, s.420.
54. Özdemir, Ç. (2003). *Öğretmenlik mesleğine giriş*. Ankara: Asil.
55. Özgün, A. (2007). *İstanbul'da Taşımali Eğitimin Okul-Veli-Öğrenci Açısından Olumlu ve Olumsuz Etkileri*. (Yüksek Lisans Tezi). Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
56. Özgüven, İ.E. (1998). *Bireyi Tanıma Teknikleri*. Ankara: Sistem.
57. Özler, D. (1998). *Temel Eğitimde (İlköğretim) Öğretmen Niteliklerinin Öğrenci Başarılarına Etkileri Üzerine Bir İnceleme*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
58. Öztürk, H. (2001). *Belçika'da ve Türkiye'de Zorunlu Eğitim*. Ankara: Nobel.
59. Receptoğlu, E. (2006). *Taşımali İlköğretim Uygulamasında Taşıma Merkezi Olan İlköğretim Okullarının Sorunları (Çankırı, Karabük ve Kastamonu İli Örneği)*. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
60. Senemoğlu, N. (2004). *Gelişim Öğrenme ve Öğretim Kuramdan Uygulamaya*. Ankara: Gazi.
61. Şan, A. (2012). *İlköğretimde Taşımali Eğitim Öğrencilerinin Sorunları*. (Yüksek Lisans Tezi). Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
62. Şemin, R. (1973). *Eğitim ve Öğretim Problemlerimiz, Tarihimiz Boyunca Eğitim ve Öğretimimize Bir Bakış*. İstanbul Üniversitesi Edebiyat Fakültesi, İstanbul.
63. Şerefli, A. K. (2003). *İlköğretim İkinci Kademe Öğrencilerinin Akademik Başarılarını Etkileyen Zihinsel Olmayan Faktörler*. (Yüksek Lisans Tezi). Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
64. Taşbaşı, A.N. (2011). *Taşımali Eğitim ve Toplumsal Sorunlar*. (Yüksek Lisans Tezi). Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Erzurum.
65. Tekin M. (1973) *Öğrenci Dünyası*. Ankara: Ayyıldız.

66. Tezcan, M. (1985). *Eğitim Sosyolojisi*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Yayınları, Ankara.
67. Tunç, S. (1969). *Türkiye’de Eğitim Eşitliği*. Ankara: Başnur.
68. Ünal, S. (1984). *Eğitimde Fırsat Eşitsizliği Araştırması*. Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara.
69. Varış, F. (1978). *Eğitimde Program Geliştirme”*. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi, Ankara.
70. Yalçın, K. Y. (2006). *Yerleşik ve Taşımali Eğitim Yapan İlköğretim Okullarındaki Öğrencilerin Toplumsallaşmasında Beden Eğitimi ve Sporun Önemi (Kütahya İli Örneği)*. (Yüksek Lisans Tezi). Dumlupınar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kütahya.

EKLER

EK A ÖRNEKLEM KAPSAMINDAKİ OKULLAR

	KURUM	Mevcut öğrenci Sayısı	Ulaşılan öğrenci Sayısı
1	KENAN EVREN ORTAOKULU- KULA	343	343
2	AKÇAPINAR İSMAİL TÜRK ORTAOKULU- TURGUTLU	67	67
3	GÜMÜŞÇAY ŞEHİT MEHMET YALÇIN ORTAOKULU- ALAŞEHİR	114	114
4	TİCARET VE SANAYİ ODASI ORTAOKULU- SALİHLİ	181	181
	TOPLAM	705	705

EK B ÇALIŞMA TAKVİMİ

S.N	Aşama	Tarih
1	Araştırma için Manisa Milli Eğitim Müdürlüğü'nden izin alınması	05/02/2014
2	Veri toplama süreci	15/09/2014 – 20/11/2014
3	Tez yazım süreci	01/09/2013-15/05/2015
4	Tezin Bitirilmesi	18/06/2015

EK C ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

T.C.
MANİSA VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

ARAŞTIRMA DEĞERLENDİRME FORMU

ARAŞTIRMA SAHİBİNİN	
Adı Soyadı	MUSTAFA İMİR
Kurumu / Üniversitesi	T.C OKAN ÜNL. SOSYAL BİLİMLER ENTS.
Araştırma yapılacak iller	Manisa İli
Araştırma yapılacak eğitim kurumu ve kademesi	Manisa İlinde eğitim veren taşıma merkezli ortaokullar
Araştırmanın konusu	Taşıma Eğitim Merkezlerinde Öğrenci Başarısının Çeşitli (Bazı) Değişkenler Açısından Karşılaştırılması (Manisa Örneği)
Üniversite / Kurum onayı	Var.
Araştırma/proje/ödev/tez önerisi	Tez Çalışması
Veri toplama araçları	Veri toplama aracı olarak, tez çalışmasında kullanılmak üzere İl Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından verilecek istatistiksel veriler kullanılacaktır.
Görüş istenilecek Birim/Birimler	-----
KOMİSYON GÖRÜŞÜ	
<p>İlgi: Millî Eğitim Bakanlığı'nın 07/03/2012 tarihli ve 3616 sayılı Millî Eğitim Bakanlığı'na Bağlı Okul ve Kurumlarda Yapılacak Araştırma ve Araştırma Desteğine Yönelik İzin ve Uygulama Genelgesi</p> <p>Genelgenin ilgili maddeleri gereğince yapılan incelemede, araştırma başvurusu olması gereken nitelikler açısından incelenmiş olup, gerekli bilgilerin verilmesi oybirliği ile karar verilmiştir.</p>	
Komisyon kararı	Oybirliği ile alınmıştır.
Muhalif üyenin Adı ve Soyadı:	Gereğesi; -----

KOMİSYON

04/02/ 2014

 Komisyon Başkanı
 Abdullah Mesut ARSLAN
 Şube Müdürü

 Üye
 Özden KABAK
 Öğretmen

 Üye
 Güler ÖZKALKAN
 Öğretmen

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Mustafa İMİR
Doğum Tarihi ve Yeri : 01/03/1974 – Kula
Medeni Durumu : Evli (1 çocuk babası)
Mezun Olduğu Lise : 1987–1990 Kula Lisesi
Lisans Diploması : 1992-1997 Trakya Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi
Fizik Bölümü
İşi Deneyimi : Şanlıurfa-Merkez, Hayret İlkokulu, Sınıf Öğretmeni
(1998-1999)
Şanlıurfa-Merkez, İkiâğız İlkokulu, Sınıf Öğretmeni
(1999-2001)
Şanlıurfa-Merkez, Yenice İlköğretim Okulu, Sınıf
Öğretmeni (2001-2003)
Manisa-Kula, Bebekli 75. Yıl İlköğretim Okulu, Sınıf
Öğretmeni (2003-2004)
Manisa-Kula, Bebekli 75. Yıl İlköğretim Okulu, Müdür
Yardımcısı (2004-2010)
Manisa-Kula, Yunus Emre İlköğretim Okulu Müdür
Yardımcısı (2010-2013)
Manisa-Kula, Vali Muzaffer Ecemiş İlkokulu, Müdür
(2013)
Tel : (505) 2210820
E-Mail : musti_imir@hotmail.com